

İrfan Kapısı

ÜÇ AYLIK İSLÂMÎ DERGİ

EKİM - KASIM - ARALIK 2016 • SAYI 32 • MUHARREM - REBİYÜLEVVEL 1438

www.irfankapisi.net

“Nitekim aranızdan, size ayetlerimizi okuyan,
sizi (kötülükten) arındıran, size kitabı ve
hikmeti öğreten ve size bilmediğiniz şeyleri
de öğreten bir peygamber gönderdik”

(Bakara, 2/151)

Ücretsizdir

Yayın Türü: Yaygın Süreli
Yıl: 4 Sayı: 32 / Ekim Kasım Aralık 2016

Editör
Dr. B. AÇAN
editor@irfankapisi.net

Sorumlu Müdür
Şahin ERDÖNMEZ

Yazı İşleri Sorumlusu
A. Enes ATEŞ
yazisleri@irfankapisi.net

Medya ve Halkla İlişkiler Sorumlusu
İbrahim GÜNDOĞDU
medya@irfankapisi.net

Reklam Sorumlusu
Ramazan AYHAN

Yayın Kurulu
B. AÇAN
A. Enes ATEŞ
M. BUDAK

Grafik - Tasarım ve Uygulama
Oktay ARSLAN
grafik@irfankapisi.net

Dağıtım ve Abone Sorumlusu
Ömer ADALMIŞ
abone@irfankapisi.net

Yönetim Yeri - İstanbul İrtibat Bürosu
Yüzyıl Mah. Kışla Cad. Yeşil Zengibar Sitesi. No:12
A-2 Blok. Daire:5 BAĞCILAR / İSTANBUL
0533 457 92 44

Ankara İrtibat Bürosu
Ağaç Metal Koop.1436 Sok.No:16 İvogsan
Yenimahalle / ANKARA
0555 3068256 - 0533 4713763

Konya İrtibat Bürosu
Ulubatlı Hasan Mah. Kırbaşı Cad.
3 Dere Sok. No:15 Karatay / KONYA
0542 5160984

Malatya İrtibat Bürosu
Hasan Bey Cad. Zaviye Mah. 4.Sok
Özmersur Sitesi A-Blok NO: 1 MALATYA
0532 2406915

Elazığ İrtibat Bürosu
Yeni Mah. Gazi Cad No:36 ELAZIĞ
0533 8149619

Diyarbakır İrtibat Bürosu
Kooperatif mah. Dide Sok
Artukoğlu Apt. Kat 7 No: 28 DİYARBAKIR
0535 2401270

Mersin İrtibat Bürosu
Sanayi Sit. B-21 Blok No:16
Akdeniz / MERSİN
0532 2621967

Baskı - Cilt
İmak Ofset

ISSN 2147-933X

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Editörden

İçinde bulunduğumuz Ekim ayının ikinci günü, 1 Muharrem 1438 olup, hicri yeni yılın başıdır. Bu vesileyle yeni hicri yılınızı kutluyor, yeni hicri yılın İslâm Âlemi'nin uyanışına ve hayırlara vesile olmasını Cenab-ı Allah'tan (c.c.) niyaz ediyorum.

Hicri yeni yılın bizim için anlamı büyüktür. Her Müslümanın hicri yeni yılın başlangıcı kabul edilen, hicretin mahiyetini anlaması önemlidir. Hicret aslında yeniden diriliştir, fetihtir, hedefe varmaktır. Zira Resulullah (s.a.v.) Efendimiz Mekke'den Medine'ye hicret ederken, aslında Mekke'nin fethine yürüyordu. Hicret hadisesi, ideal uğruna yürümenin, Hakk'ın rızası doğrultusunda yaşamanın sonuçlarının zaman içerisinde alınacağını tüm insanlığa göstermiştir. Bizler de Allah'ın rızasına uygun olmayan şeyleri terk ederek Allah'ın rıza ve hoşnutluğuna uygun bir hayat tarzına, salih amellere hicret etmenin gayreti içinde olmalıyız.

11 Ekim ise, hicri Muharrem ayının 10'u, aşure günüdür. Aşure, 'aşere(on)'den alınmadır. Aşure günü on peygambere Allah'ın ihsanının vuku bulduğu belirtilmiştir: Allah'ın, Hz. Âdem'in (a.s.) tevbesini kabul etmesi; Hz. Nuh'un (a.s.) gemisinin karaya oturması; Hz. Yunus'un (a.s.) balığın karnından kurtulması; Allah'ın, Hz. Musa'yı (a.s.) Firavun'dan kurtarması; Hz. İsa'nın (a.s.) dünyaya gelmesi, gökyüzüne yükseltilmesi; Hz. Yusuf'un (a.s.), kardeşlerinin attığı kuyudan kurtulması; Hz. Davud'un (a.s.) tevbesinin kabul edilmesi, Hz. İbrahim'in (a.s.) oğlu Hz. İsmail'in doğması, Hz. Yakub'un (a.s.) gözlerinin görmeye başlaması ve Hz. Eyyub'un (a.s.) şifaya kavuşmasının 10 Muharrem'de yani aşure günü gerçekleştiği anlatılmaktadır. Dolayısıyla aşure günü Hz. Nuh'un (a.s.) gemisinin karaya oturduğu ve kurtulanların ellerinde kalan yiyecekleri birleştirerek, beraber yedikleri ve böylece aşure denilen yemeğin ortaya çıktığı kabul edilmektedir. Bu nedenle aşure günü, aşure pişirerek komşularımıza dağıtıyor, misafirlerimize ikram ediyor ve bu olayı hatırlıyoruz.

Ayrıca aşure günü, acı bir hadise olan, Peygamberimiz'in (s.a.v.) sevgili torunu Hz. Hüseyin'in (r.a.) ve maiyetindekilerin Milâdi 10 Ekim 680/Hicri 10 Muharrem 61'de Kerbela'da şehid edildiği gündür. Hz. Hüseyin (r.a.) ve Kerbela şehitlerini rahmetle yâd ediyoruz.

Muharrem ayının onu, aşure günü oruç tutmak faziletli olmakla beraber, Resulullah (s.a.v.) Efendimiz, Yahudilere benzememek için ayın dokuzu ve onu veya onu ve on biri olmak üzere iki gün veyahut dokuzu, onu ve onbirinci günleri olmak üzere üç gün oruç tutulmasını tavsiye etmiştir.

Rebiyülevvel ayının 12'nci gecesi yani ayın 11'ini 12'sine bağlayan gece, Milâdi 11 Aralık Pazar gecesi Mevlid kandilidir. Milâdi 571 yılında Fil vakasından elli gün sonra Rebiyülevvel ayının 12'nci gecesi, insanlığı karanlıklardan nura çıkarmak üzere, âlemlere rahmet olarak gönderilen Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v.) Efendimizin dünyaya teşrif ettiği bu geceyi idrak edeceğiz. Bu vesileyle Mevlid kandilinizi kutluyor, hayırlara vesile olmasını niyaz ediyorum; sözlerimi tamamlarken Allah Azze ve Celle'den af ve mağfiret diliyorum.

Gelecek sayıda buluşmak dileğiyle...

Editör
editor@irfankapisi.net

İÇİNDEKİLER

3	YANLIŞ YAPAN DİN BİLGİNLERİNE REDDİYELER-17 Seyyid M. Avni (Avnullah) ÖZMANSUR
10	KOLAY OLANI ALMAK, ZORLAŞTIRMAYI BIRAKMAK-1 Lütfi DOĞAN
13	FETVALAR Halil GÜNEÇ
17	TAKVANIN MAHİYETİ VE DERECELERİ Dr. B. AÇAN
21	NURDAN DAMLALAR
22	İMAM GAZÂLÎ HAZRETLERİNDEN HİKAYELER
23	KUR'AN'İ HAYAT İSLÂMÎ TERBİYE-25
29	SÜNNET DÜŞMANLIĞI-2 İhsan GÜR
33	İLÂHÎ
34	HADİS DERYASI B. ARİFOĞLU
35	İMANIN ŞUBELERİ Emin YAVUZYİĞİT
39	DUA Şahin ERDÖNMEZ
40	İLÂHÎ

www.avnullahozmansur.com

Önceki Sayımızdan Devam Ediyor

YANLIŞ YAPAN DİN BİLGİNLERİNE REDDİYELER-17

Seyyid M. Avni (Avnullah) ÖZMANSUR

İslâm Ülkeleri Akademisyen ve Yazarlar Birliği
Kurucu Onursal Üyesi ve Yüksek İstişare Kurulu Başkanı ve
Özmansur İlim, İrfan, Kültür ve Eğitim Vakfı Kurucu Başkanı

HADİS-İ KUDSİ VE DİĞER HADİSLER YOKMUŞ (!)

İleride okuyacağınız Âl-i İmran Suresinin 84'ncü ayetinde: İbrahim (a.s.), İsmail, İshak, Yakub ve torunlarına inenler ile Musa'ya (a.s.) İsa'ya (a.s.) ve diğer bütün peygamberlere verilenlere inanmamız emredilmektedir. Bütün peygamberlere kitap verilmediğine ve de bunlara verilenler; Kur'an ve hadislerde sarahaten (açıkça) bildirilmediğine göre, bu isimleri geçen ve isimleri geçmeyen bütün peygamberlere kitabın dışında verilenler nelerdir?

Musa'ya (a.s.) Davud'a (a.s.) ve İsa'ya (a.s.) verilenler belli, fakat bütün nebilere verilenlere de inanılması emredilmektedir. Yukarıda arz ettiğim gibi bütün peygamberlere kitap indirilmediği biliniyor. Dört büyük kitap ve yüz sayfadan başka yazılı bir şeyin indirildiği bildirilmediğine göre; bütün nebilere hiç bir şey indirilmedi yahut verilmedi, diyebilir miyiz? Tabii diyemeyiz. Çünkü Allah (c.c.) **"Onların hepsine indirilene ve verilenlere inandık deyiniz"** buyuruyor (Âl-i İmran Suresi ayet: 84).

Öyle ise, onlara kitap inmediğine göre, Allah (c.c.) başka türlü vahiyle, kutsi hadislerle onları, o peygamberleri yönetti; onlar da ümmetlerini bu kutsi hadisler ve nebevî hadislerle aydınlattılar. Eğer önceki peygamberlere inen kitaplarla iktifa ettiler (yetindiler) dersiniz Âl-i İmran Suresi'nin 84'ncü ayeti bunların hepsine inenlerden ve ayrıca verilenlerden bahsetmektedir. İşte ayet:

قُلْ آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ عَلَيْنَا وَمَا أُنزِلَ
عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ

وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ

وَعِيسَىٰ وَالنَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ

بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ

"De ki: Biz, Allah'a, bize indirilene, İbrahim, İsmail, İshak, Ya'kub ve Ya'kub oğullarına indirilenlere, Musa, İsa ve (diğer) peygamberlere Rableri tarafından verilenlere iman ettik. Onları birbirinden ayırt etmeyiz. Biz ancak O'na teslim oluruz" (Âl-i İmran Suresi ayet: 84).

Yukarıdaki ayeti kerime: arz ettiğim gibi, dört büyük kitap ve yüz sayfanın dışında, her peygambere vahiyle; emir ve nehiylerin bildirildiği, onların da, ümmetlerine bu verilenleri; hadisi kutsi ve hadisi nebevî olarak ilettikleri ve bu şekilde onları aydınlattıklarından, işte bu verilenlere de inanmamız istenmektedir.

Bu ayeti kerimeden de anlıyoruz ki: Diğer peygamberlere, kitabın dışında verilenler; Peygamberimiz Efendimize de verilmiştir. Bundan dolayı Resulullah Efendimiz (s.a.v); **"Bana, Kitab (Kur'an) ve bir de o'nun misli verildi"** buyurmuş ve **"O vahiy-siz konuşmaz"** (Necm, 3-4) buyruğuna istinaden, din konusunda binlerce hadislerle Kur'an'ı tefsir ve dini tarif ve tatbik ederek insanları aydınlatmıştır.

Aşağıdaki ayetler ise; Allah'ın (c.c.) veli kullarından dilediğine melekler indirerek, onları müjdeleyeceğini bildirmektedir. Çünkü havariler de Allah dostlarıdır.

نُزُلًا مِّنْ عَفْوِرٍ رَّحِيمٍ

“Gafûr ve rahîm olan Allah’ın ikramı olarak” (Fussilet Suresi ayet: 32).

Rabb’im, hepimizi razı olduğu, sevdiği ve meleklerle müjdelediği salih kullardan eylesin. (Âmin).

**“SALÂT” NE ANLAMA GELİR?
BU KONUDA PROF. DR.
BAYRAKTAR BAYRAKLI’NIN
YANLIŞLARI**

Soru :

“1998 yılında **Hulki Cevizoğlu**’nun yönettiği Ceviz Kabuğu programına katılan Sayın **Yaşar Nuri Öztürk** orada yaptığı konuşmasında, hadis ve sünneti hafife alma işinde o kadar ileri gitmişti ki; Amerika’dan telefonla iştirak eden Edip Yüksel ile Sayın **Öztürk** bu hafifliği paslaşarak götürüyorlardı; tabi **Edip Yüksel** namaz dâhil her şeyi inkâr ediyordu, hatta bir ara telefonla iştirak eden yazar **Emine Şenlikoğlu**: **“Yazık sana Edip sen önce ne iyi bir insandın! Hadis, sünnet olmazsa namazı nasıl kılacaksın, namazın rekât-ları Kur’an’da var mı?”** diye sormuştu. İşte bu programda konuşmaya telefonla katılan İlâhiyat Profesörü Sayın **Bayraktar Bayraklı**: “hadis diye uydu-rulan: yok tırnak şöyle kesilirmiş, yok tuvalete sol ayakla girilir sağ ayakla çıkı-lırmış, yok İsa gökten incekmiş, yok Mehdi çıkacakmış böyle şeyler yoktur bunlar uydurma hikâyelerdir. Ancak Peygamber’e salât getirmeye dair ayet vardır. Salât getirilir” demişti: Bunun üzerine Amerika’dan telefonla iştirak eden Edip Yüksel; “Ne diyorsun hocam! Allah da mı Allahümme Salli alâ Muhammed diyor” deyince, Sayın Bay-

وَإِذْ أَوْحَيْتُ إِلَى الْحَوَارِيِّينَ أَنْ آمِنُوا بِي

وَبِرَسُولِي قَالُوا آمَنَّا وَاشْهَدْ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ

“Hani havârilere (Hz.İsa’nın kendisine inanan onbir arkadaşı) “Bana ve peygamberime iman edin” diye vahyetmiştim(ilham etmiştim) Onlar (da), “İman ettik, bizim Allah’a teslim olmuş kimseler (müslümanlar) olduğumuza sen de şahit ol” demişlerdi” (Mâide Suresi ayet: 111).

**VELİ KULLARIN ÜZERİNE
MELEKLER İNER**

إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ

اسْتَقَامُوا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا

تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَبْشِرُوا بِالْجَنَّةِ

الَّتِي كُنتُمْ تُوعَدُونَ

“Şüphesiz, Rabb’imiz Allah’tır deyip, sonra dosdoğru yolda yürüyenlerin üzerine melekler iner. Onlara: Korkmayın, üzülmeyin, size vâdolunan cennetle sevinin! Derler” (Fussilet Suresi ayet: 30).

نَحْنُ أَوْلِيَاؤُكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي

الْآخِرَةِ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَشْتَهِي

أَنفُسُكُمْ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَدْعُونَ

“Biz dünya hayatında da, ahirette de sizin dostlarınız. Orada sizin için canlarınızın çektiği her şey var ve istediğiniz her şey orada sizin için hazırdır” (Fussilet Suresi ayet : 31).

raktar Bayraklı da **“Evet Allah da “Allahümme Salli alâ Muhammed” diyor”** demişti. Bu cevap doğru mudur?

İşte âyet:

إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا
أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا

“Allah ve melekleri peygambere salât etmekte; ey iman edenler siz de O’na salât edin, içtenlikle selâm edin”(Ahzâb Suresi ayet: 56) buyurulmaktadır.

Ayrıca: Ahzâb Suresi’nin 43’ncü ayetinde **“O(Allah)’dır ki; sizi karanlıklardan aydınlığa çıkarmak için, üzerinize salât etmekte, melekleri de...”** buyurulmaktadır.

Bu ayetlerde geçen **“Salât”** kelimesinin şu kısımlara ayrıldığını görüyoruz.

- 1- Allah Peygamber’e (s.a.v) salât ediyor.
- 2- Melekler Peygamber’e (s.a.v) salât ediyor.
- 3- Müminler(inananlar)in de Peygamber’e (s.a.v) salât etmeleri emrediliyor.
- 4- Allah inananlara salât ediyor.
- 5- Melekler inananlara salât ediyor.

Öyleyse Allah’ın salâtı, Meleklerin salâtı, inananların salâtı ne demektir, nasıl yapılır?

Cevap :

Şu muhakkak ki; duyduğuma göre Hâfız-ı Kur’ân olan Sayın Profesör Dr. **Bayraktar Bayraklı**, Kur’an’ı bilen, o yünden de kendine çok güvenen bir hoca efendidir. Salât konusunda Allah’ın öyle söylemeyeceğini; yani peygamberimize salât ederken kullar gibi; “Allahümme salli ala Muhammed” deme-

yeceğini ve salât’ın ne demek olduğunu bilir. Ancak; konuşmalarında belki farkında olmadan, Peygamberimizin bazı sünnet ve hadislerini hafife almak suretiyle Resulullah Efendimizin ruhâniyetini incitmiş olabileceği için ve de; izlediğim Tv. konuşmalarında hiçbir kimseyi istisna etmeden (ayırmadan), akli her şeyden üstün tuttuğundan (Başka bir profesör de “akıl îman’dan da üstündür” demişti); aklına çok güvendiği için acilen verdiği cevapta sürç-i lisan oldu zannediyorum. **“Allah da (c.c.) Peygamberimize Salât ederken Allahümme Salli Ala Seyyidina Muhammed”** diyor demiştir. Dikkat ederseniz bu hocaefendilerin birçoğu, “akıl çok üstündür” derken hiç olmazsa; “Allah’a inanmış, Allah’ın rızasını kazanmış olanların akli, üstündür” kaydını koysalar! Allah’ı inkâr eden ateistlerin de mi akli çok üstün? Diye kendilerine sorulmaz mı?

Yalnız aklına güvenenler; işte böyle yanlışlar yaparlar.

Burada bizzat Allah Azimüşşan’ın övdüğü akıl sahiplerini, ayetlerde görelim:

يُؤْتِي الْحِكْمَةَ مَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُؤْتَ

الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا وَمَا

يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ

“Allah hikmeti dilediğine verir. Kime hikmet verilirse, ona pek çok hayır verilmiş demektir. Ancak akıl sahipleri düşünüp ibret alırlar” (Bakara Suresi ayet: 269).

Bu ayeti kerimeye göre; ibret alamayanlar, ibadet ve güzel ahlâkla Allah’a

yaklaşamayanlar ne kadar ilim sahibi olsalar da, akıl sahibi sayılamazlar.

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ
لآيَاتٍ لِّأُولِي الْأَبْصَارِ

“Göklerin ve yerin yaratılışında, gece ile gündüzün birbiri ardınca gelip gidişinde akliselim sahipleri için gerçekten açık ibretler vardır”

(Âl-i İmran Suresi ayet: 190).

الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ
جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا
سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

“Onlar, ayakta, otururken, yanları üzerine yatarken (her vakit) Allah’ı zikrederler (anarlar), göklerin ve yerin yaratılışını düşünürler de (şöyle derler): “Rabbimiz! Sen bunu boşuna yaratmadın. Seni tesbih ederiz. Bizi cehennem azabından koru !” (Âl-i İmran Suresi ayet: 191).

Şimdi asıl cevabımıza geçmeden önce; Sayın **Bayraktar Bayraklı**’nın **“Kur’an’da Değişim, Gelişim ve Kalite Kavramları”** adlı kitabındaki, **hatalı gördüğüm bazı bölümleri okuyalım.**

Sayın **Bayraklı**, diyor ki:

“Demek ki Yüce Allah, Kur’an’ın değiş-tirici fonksiyonuna dikkat çekmektedir. Peygamber, insanları karanlıktan aydın-

lığa çıkarabilmek için iki şeyi yanlarına almaları gerektiğini bildiriyor. Birisi ilahi irade, diğeri de Kur’an’dır. Ayette yer alan aydınlık, Allah’ın yoludur. Karanlık ise, sapıklıktır. Sapıklıktan doğru yola dönmek, yani karanlıktan aydınlığa çıkmak fert ve toplum hayatı için çok büyük bir değişimdir. Demek ki böylesi büyük bir değişimi peygamber kendisine maledemez. İlahi irade ve Kur’an’ın yaptığı ve yapacağı görevi peygamberin üstlenmesi imkânsızdır. Peygamber bu kadar köklü değişimi gerçekleştirirken, vahyin ve ilahi isteğin desteğine sahip olduğunu hem Şura Suresinin 52. Ayeti ve hem de İbrahim Suresinin yukarıdaki ayeti belirlemektedirler. Böylece ilahi vahiy, kararın gönülleri, karanlığa düşen insan ilişkilerini nurlandırmakta ve onları Allah’a dost yapacak şekildeki değişimi gerçekleştirmekte ve kaliteyi temin etmektedir.” (Prof. Dr. Bayraktar Bayraklı, Kur’an’da Değişim Gelişim ve Kalite Kavramları, s. 213).

“Peygamberler fert ve toplumları değiştirirken, ilahi irade ve Kur’an’ın değiştirici dinamiklerine sahiptirler. Onun içindir ki, şura suresinin 52.ayetinde Hz. Peygamberin insanları hidayete (doğru yola) götürmesinin dinamiğinin arkasındaki güçleri; ilahi irade, ruh ve nur olan Kur’an olarak belirlemektedir. Bir ferdi veya toplumu, sapıklığından alıp doğru yola götürme şeklindeki değişimi meydana getirecek olan peygamberin güç kaynağı, kendisi olamaz.”(Prof. Dr. Bayraktar Bayraklı, Kur’an’da Değişim Gelişim ve Kalite Kavramları, s..215).

Sayın **Bayraklı!** Bu ifadenizle; sanki Peygamberimiz (s.a.v.) Efendimizle muhakeme oluyormuşsunuz gibi bir tavır içindediniz. Yani: Peygamberimiz (s.a.v.) Allah’tan başka bir yerden güç alıyormuş veya müstakil gücü ile peygamberliğini yürütüyormuş gibi bir

iddiada bulunmuş da; siz de o davayı çürütmek istiyormuşsunuz gibi deliller getiriyor, ayetler bildiriyorsunuz. Sizin bu iddianızı en başta Allah (c.c.) çürütüyor ve din namına **“o vahiysiz konuşmaz”, “sen büyük bir ahlâk üzerindesin”** gibi ayetlerle Resulü’ne olan sevgi ve güvenini bildirirken; siz Peygamberimizin yapabileceklerini hakkıyla yaptığını dile getirmeyip, onun yapamayacaklarını sergileyerek onun ulviyetine gölge düşürmüş olmuyor musunuz? Zaten **“sen sevdiğine hidayet edemezsin, fakat Allah dilediğine hidayet eder”**(Kasas Suresi ayet:56) ayeti herkesin malumu iken, Resulullah’ın (s.a.v.) yapamayacaklarını araştırmak size ne kazandırır? Biraz da onun yapabildiklerini anlatmanız gerekmez miydi?

Aynı kitabınızda Resulullah’ın (s.a.v.) yapamayacaklarını dile getirirken; buna karşılık hiçbir ayırım yapmadan, bilginin de; teknik mi, fenni mi, tıbbi mi, zirai mi, manevi mi hangi dala ait olduğunu belirtmeden, bakın siz öğrenciler için neler söylüyorsunuz:

*“Bilgi, insanı ilahi bir varlık haline getirir. İnsanın, Allah ve meleklerle müşterek eylemi paylaşmasını temin eder. Al-i İmran suresinin 18. ayeti şöyledir: **“Allah, adaleti ayakta tutarak şu hususu açıklamıştır. Kendisinden başka ilah yoktur. Melekler ve ilim sahipleri de buna şahitlik etmişlerdir. Evet, mutlak güç ve hikmet sahibi Allah’tan başka ilah yoktur.”***

*Allah’tan başka Tanrı olmadığına şehadet etme, yani Tevhid inancını; Allah, melek ve ilim adamları paylaşmaktadır. Bilgi, insanı melekût âlemine çıkardığı için, **Allah ve meleklerle aynı İNANCI paylaşmasını temin etmektedir.** Bu*

*durum insan için büyük bir gelişme ve kaliteyi yakalamaktır. Demek ki bilgi, insani yücelterek, Allah ve meleklerle aynı İNANCI paylaşmasını sağlıyor. Bilgi, insanı hafifleterek, yüceler âlemine çıkarıyor. Fatır suresinin 10. Ayetinde geçen “kelime” kavramı, bilgi ile inancı ifade etmektedir. Ayet şöyledir: **“Kim şeref istiyorsa, bilsin ki şerefin tümü Allah’a aittir. Allah’a ancak doğru bilgi (kelime) yükselir. Onları da Allah’a amel götürür.”** Ayette yer alan “temiz kelime”, doğru ve insana yarayan bilgi demektir. Bilgi, insanı Allah’a doğru yüceltirken, o yücelerden şeref alarak gelir. Fakat kenarda duran insanın hayatına girmeyen, ona bir kolaylık ve zenginlik katmayan, yani aksiyona dönüşmeyen bilgi uçmaz, yücelere erip şeref alıp gelemez. Bilginin sevdası ameldir. Onunla buluşunca muradına ermektedir.*

*Al-i İmran suresinin 79. Ayeti, insanın kutsal kitabı öğrenmekle ilâhî varlık olacağını gündeme getirmektedir. Ayet şöyledir: **“Öğrenmekte ve öğretmekte olduğunuz kitap uyarınca rabbani varlıklar olunuz.”***

Bir normal insan vardır; bir de ilahileşen, yani Allah’a mensup bir insan vardır. Okumak ve öğrenmekle insan ilahileşiyor, yani Allah’ın vasıflarına bürünmüş oluyor. Demek ki bilgi, insanı maddi bir varlık olmaktan çıkarıp manevi bir varlık haline getiriyor. Beşeri vasıflardan sıyrılıp, ilahi vasıflarla donatıyor. Bu durum da insan için büyük bir değişim ve kaliteyi ifade etmektedir. (Prof.Dr. Bayraktar Bayraklı. Kur’an’da Değişim Gelişim ve Kalite Kavramları, S. 217-218).

Sayın Bayraklı, Al-i İmrân suresinde bir ayeti kerimeyi alarak yani tevhid inancını diyorsunuz da; hangi insanların temsil ettiği ilim adamları olduğunu belirten üstündeki ayetleri niçin almıyorsunuz?

Yoksa ateist ilim sahiplerini de mi ilâhîleştirerek Allah'ın birliğine şahit tutup; tevhid (Allah'ı (c.c.) birleme) konusunda Allah (c.c.) ve melekler'e denk tutacaksınız!

İşte sizin alt tarafını aldığınız ayetlerin hepsi:

الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا إِنَّا آمَنَّا فَأَعْفِرْ لَنَا

ذُنُوبَنَا وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ الصَّابِرِينَ

وَالصَّادِقِينَ وَالْقَانِتِينَ وَالْمُنْفِقِينَ

وَالْمُسْتَغْفِرِينَ بِالْأَسْحَارِ شَهِدَ اللَّهُ

أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ

وَأُولُوا الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ لَا

إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

“(Bunlar), “Rabb’imiz, biz iman ettik. Bizim günahlarımızı bağışla. Bizi ateş azabından koru” diyenler, Sabredenler, doğru olanlar, huzurunda gönülden boyun büküp divan duranlar, Allah yolunda harcayanlar ve seherlerde (Allah’tan) bağışlanma dileyenlerdir”.

“Allah, melekler ve ilim sahipleri, ondan başka ilah olmadığına adalettele şahitlik ettiler. Ondan başka ilâh yoktur. O, mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir” (Al-i İmrân Suresi, ayet: 16-18).

Sayın Bayraklı bu ayeti kerimelere şu ayetleri de ilave edebiliriz:

وَعِبَادُ الرَّحْمَنِ الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى الْأَرْضِ هَوْنًا وَإِذَا خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ

قَالُوا سَلَامًا وَالَّذِينَ يَبِيتُونَ لِرَبِّهِمْ

سُجَّدًا وَقِيَامًا وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا

اصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ إِنَّ

عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًا

“Ve Rahmanın -hâlis- kulları, onlardır ki, yeryüzünde mütevazı bir hâlde yürürler ve cahiller onlara hitabettikleri vakit “selâmetle” derler.”

“Ve onlar ki: Rableri için gecenin büyük kısmını secde edenler ve kıyamda bulunanlar olarak namazla geçirirler.”

“Onlar; Rabbimiz, cehennem azabını üzerimizden sav doğrusu onun azabı gelip geçici değil devamlıdır, derler” (Furkan Suresi. Âyet: 63-65).

İşte bu ayetlerde övülenlerin şهادetleri söz konusudur. Bilmem sizin bahsettikleriniz ilâhîleşenlerin içinde bunlardan kaç kişi var!

KOLAY OLANI ALMAK, ZORLAŞTIRMAYI BIRAKMAK - 1

Lütfi DOĞAN

Diyanet İşleri Eski Başkan Vekili
İslâmî İlimleri Araştırma ve Yayma Vakfı Başkanı

Hadis-i Şerifin Tercümesi:

Ebu Hüreyre Abdurrahman b. Sahr (r.a.) demiştir ki: “Ben Resulullah (s.a.v.)’den dinledim. O, şöyle buyurdu: *Ben herhangi bir şeyden sizi menettiğimde siz, derhal ondan uzak kalınız. Ama herhangi bir şeyi yapmanızı da size emrettiğimde gücünüzün yettiği kadarı ile onu yapınız (yerine getiriniz). Biliyorsunuz ki sizden öncekilerin, çok soru sormaları ve bir de peygamberlerine karşı ihtilafa düşmeleri onları helâke götürmüştür*” (1).

Bu hadis-i şerif-i Buharî ve Müslim Sahihlerinde rivayet etmişlerdir.

Hadis-i şerifle ilgili açıklamalar:

Hadis-i şerif, Resul-i Ekrem Efendimize verilmiş olan özlü sözlerden “Cevamiu’l-kelim”-

den olup İslâmiyet’in temel esaslarından pek çok hükümleri bildirmektedir. Dinî yönden pek çok hükümleri kapsamına aldığı içindir ki hadis âlimleri, bu hadis-i şerifin çok iyi bir şekilde kavranmasını ve bu hadis-i şeriften en büyük ölçüde yararlanılmasını öğütlemişlerdir. Ayrıca hadis-i şerifin açıklamaları ile ilgili çok yararlı ve temel bilgiler vermişlerdir” (2).

Sahabeden Ebu Hüreyre (r.a.) demiştir ki: Resul-i Ekrem (s.a.v.) bize bir nasihatte bulundu ve şöyle buyurdu.

“Ey insanlar! Allah Teâlâ, hac ibadetini üzerinize farz kıldı. Siz, hac ibadetini yerine getiriniz. Orada bulunanlardan bir adam: Ya Rasullallah! Her yıl mı hac yapmamız gerekiyor? Dedi. Resul-i Ekrem Efendimiz (s.a.v.) sükût etti. Bu kişi, aynı soruyu üç defa tekrarladı. Bunun üzerine Resul-i Ekrem Efendimiz

(s.a.v.): *Eğer ben evet deseydim, her yıl hac yapmak üzerinize farz olurdu ve siz ona güç yetiremezsiniz” (3).*

Ondan sonra da şöyle buyurdu:

“Ben size herhangi bir şeyi söylemediğim sürece, siz de bana bir şey sormayınız. Biliniz ki sizden öncekileri, pek çok soru sormaları ve peygamberlerine karşı ihtilafa düşmeleri helâk etmiştir. Ben size bir şeyin yapılmasını emrettiğimde siz, gücünüzün yettiği ölçüde onu yapınız. Sizi bir şeyden men ettiğimde de onu derhal terk ediniz” (4).

Nehy kelimesi emirin zıddıdır. Bir şeyden men etmek manasındadır. Emirler olduğu gibi nehiyer de Allah Teâlâ tarafından Resul-i Ekrem’in lisanıyla insanlığa duyurulmuştur. Bu tür nehiyere (yasaklara) “nehy-i tahrîm” adı verilir. Nehyedilen hususun haram olduğu, şer-i delillerle anlaşılır. Yani biz, onun haram olduğunu şer-i delillerden öğreniriz.

Bir de “nehy-i kerahe” vardır ki; dinen hoş görülmediği yahut da harama yol açacağı için nehyolunan (yasaklanan) şey demektir. Bunlar da “*tenzihen mekruh*” veya “*tahrîmen mekruh*” olan fiil ve davranışlardır. “Tenzihen mekruh”, yapılmaması iyi olan iş ve davranışlardır.

“Tahrîmen mekruh” ise harama vesile olacağı için yapılmaması gerekli olan fiil ve davranışlardır. “Nehy-i tahrîm” ile yasaklanan şeyleri, işlemek haramdır. O gibi şeylerden uzak kalmak her mümin için bir görevdir. Ancak gücü aşan zorunluluk (zaruret-i mülcie) durumunda nehyedilen şeyden -mesela yenmesi haram olan bir nesneden- zaruret miktarınca

yemek mubah olur, Açlıktan ölmek tehlikesi karşısında başka hiçbir şey bulunmadığında, ölmüş hayvanın etinden ölmeyecek kadar yemek caiz olur. Keza hastalıktan dolayı hastanın mahrem (örtülmesi gerekli olan)

organlarını açması, müdavi (tedavi edecek) olan doktorun muayene edip hastalık arız olan mahrem organlarda tıbbın ön gördüğü ameliyeleri yapması da böyledir. Böyle bir durumda hastaya da mahrem organlarının açılmış olmasından dolayı bir günah yazılmaz.

**“Allah,
dinde sizin üzerinize
hiçbir zorluk yükledi”**

Zira Allah Teâlâ bizim için kolaylık dilemiştir; güçlük murat etmemiştir. Bilinmeli ki İslâmiyet’te zorluk yoktur. Aşılması güç olan zorluklar karşısında Allah Teâlâ, kolaylaştırıcı sebepler koymuş ve bizlere yol göstermiştir (5).

Hadis-i şerifte:

“Ben, size herhangi bir şey emrettiğimde gücünüzün yettiği kadarı ile onu yerine getiriniz”

buyurulmaktadır. Burada emir kelimesi iki önemli esası kapsamaktadır. Bunlardan birincisi emr-i icabidir. Yani emrolunan, istenilen şeyin, yerine getirilmesi, mükellef (sorumlu kimse) üzerine terettüp etmiş bir görev, bir vecibedir.

Allah Teâlâ, Resul-i Ekrem’in (s.a.v.) lisanı ile insanlara -özellikle müminlere- bir kısım görevleri yapmalarını emretmiştir. Mükellef, kendisine emrolunan ne ise onu yapmakla yükümlüdür. O, bu görevleri yapmazsa dünyada da ahirette de sorumlu olur. Mesela; namaz kılmak, zekât vermek, haccetmek, oruç tutmak, iyiliği emretmek, İslâmî ölçüler çerçevesinde halkı kötülüklerden ve günahlardan önlemeye çalışmak, verilen sözleri yeri-

ne getirmek, hüküm verdiği zaman adaletle hüküm vermek, aile fertlerinin nafakalarını helâl yoldan temin etmek, evlatlar arasında adalete riayet etmek, emaneti ehline vermek vb. emirleri yerine getirmek, mükellef üzerine terettüp eden ve gerekli olan görevlerdir. Bütün bunlar, emr-i icabi konusunda örneklerdir. Emr-i icabi ile üzerimize farz olan bütün vecibeler, böyledir; güç ölçüsünde yerine getirilmeleri zorunludur.

Bir de “mendup” olan emirler vardır. Bunlara “emr-i nedbî” de denir. Allah Teâlâ, Resul-i Ekrem’in (s.a.v.) dili ile yine bir kısım fiil ve davranışları insanlara emretmiştir. Bunların yerine getirilmeleri de emir olarak bildirilmiştir. Lâkin bu emirlerin, mendup olduğu yani işlendiklerinde sevap ve güzellik olacağı; yapılmadıkları takdirde de mükellefin, günah işlemiş sayılmayacağı, yine şer-i delillerden (Kur’an ve Sünnetten) anlaşılmaktadır. Mesela sağ eliyle yemek yemek, -farz ve vacip olan zekât ve sadakaların dışında- hayır yolunda malını sarf etmek vb. güzel ameller menduptur. Ancak herhangi bir sebeple bunları bir mükellef yapmamış ise günah işlemiş sayılmaz.

İslâm Dini, insanın mutlak olarak (dünya ve ahiret) saadetini hedeflemiştir. İslâm şeriatının bütün emir ve yasakları, insanları dünya ve ahirette mutlu kılmak içindir. Akl-ı selim sahibi (sağlıklı düşünceye sahip olan) her Müslüman, İslâm’ın bütün emirlerini gücü yettiği ölçüde yerine getirmeye çalışır. Cenab-ı Hakk’ın yasakladığı bütün kötülüklerden de uzak kalır. Bir mümin, bütün bunları, Cenab-ı Hakk’ın emrini yerine getirmek, O’nun rızasını ve sevgisini kazanmak niyetiyle yapar. Zira bir mümin için Cenab-ı Hakk’ın rızasını kazanmaktan daha üstün bir gaye söz konusu değildir.

(Devamı gelecek sayımızda yayınlanacaktır.)

Dipnotlar:

- 1 Müslim, “Hac” Bölümü, no:1337; Nesâî, “Hac” Bölümü, 5/110.
- 2 El-Vafi, Şerhu’l-Erbain en-Nebeviyye, s. 48, Beyrut 1994.
- 3 Müslim, “Babü farzı hacci merreten fi’lumri” bölümü, no:1337.
- 4 Müslim, Hac Bölümü, no:1337; Nesâî, Hac Bölümü, 5/110.
- 5 Bakara Suresi, ayet: 185.

“Ben, size herhangi bir şey emrettiğimde gücünüzün yettiği kadarı ile onu yerine getiriniz”

FETVALAR

Halil GÜNENÇ

AHVAL-İ ŞAHSIYE - 1

SORU: Vakfın meşruiyetine dair herhangi bir ayet veya hadis var mıdır?

CEVAP: Vakfın meşruiyetine dair Kur'an-ı Kerim'in açık bir nassı yoktur. Ama onunla ilgili çok hadis varid olmuştur. Ezcümle Peygamber (s.a.v.) şöyle buyuruyor: "Âdemoğlu ölürse üç şey hariç ameli kesilir (sonu gelir); devam eden ise, sadaka, kendisinden faydalanılan ilim ve kendisine dua eden salih evlattır (1).

Cumhuri ulemâ, devam eden sadakadan maksadın vakıf olduğunu söylüyorlar. Hz. Ömer'e (r.a.) Hayber arazisinden tarla verilmişti. Bunun üzerine Peygamber'e (s.a.v.) Ya Rasulallah! Bu tarlaya ne yapayım, dedi. Peygamber (s.a.v.) buyurdu ki: "İstersen onu vakfetmek suretiyle sadaka olarak ver". Bunun üzerine Ömer, ne satılacak, ne hibe edilecek, ne miras olacak şekilde onu tasadduk etti. İslâm'da ilk vakfedilen şey bu oldu (2).

SORU: Bu zamanda çeşitli isimler altında çok vakıf kurulmuştur. Bu vakıflara bina, arsa, tarla verildiği gibi para da veriliyor.

Bu tip vakıflar İslâmî midir, onlara yardım etmek doğru mudur?

CEVAP: Bu zamanda kurulan vakfın İslâmî olup olmadığını anlamak için, İslâmî vakfın tarifini yapıp, ne olduğunu anlattıktan sonra kurulan vakfın durumunu anlayabiliriz.

İslâmî vakfın tarifi şöyledir: Kendisinden istifade edilebilen ve devam eden menkul veya gayrimenkul bir mülkü, bir hayır cihetine tahsis etmektir. Bu tarifin göze çarpan üç kaydı vardır:

1-Vakfedilen nesnenin akar, bağ, bahçe ve hayvan gibi devam eden bir şey olmasıdır. Para, sabun, gıda maddeleri gibi, kullanmakla tükenen şeylerin vakfı sahih değildir. Vakfedildiği takdirde teberru ve sadaka sayılır.

2-Vakfın muvakkat değil, ebedî olarak tahsis edilmesidir. Bir tarla veya bir bina beş veya on seneliğine vakfedilirse, vakıf sahih sayılmaz.

3-Vakfedilen cihet, cami, medrese ve köprü gibi İslâm ve vatana hizmet eden bir hayır müessesesi olmalıdır. Binaenaleyh

İslâmiyet'e ve vatana zarar veren, Müslümanların inancını sarsan müesseselere bir şey vakfetmek haramdır. Meselâ sefahat ve ahlâksızlığı neşreden bazı yayın organları, vakıf kurmuşlar. Kurucuların gayesi hayra hizmet değil, işret ve aşırı menfaat sağlamaktır. Gayelerine erişebilmek için, her türlü sefahat ve ahlâksızlığı basamak olarak kullanmaktadırlar. Böyle bir müesseseye yardım etmenin ne kadar vebal olduğunu izah etmek icap etmez. Bir vakfın İslâmî olup olmadığını anlayabilmek için onu İslâmî ölçülerle ölçmek gerekir. İslâm'a hizmet varsa, dine ve vatana zarar vermiyor ise, İslâmîdir, yoksa İslâmî değildir. Ona yardım etmek de haramdır.

SORU: Fukara veya cami gibi devam eden bir kuruluşa değil de, geçici olan bir şeye meselâ herhangi bir şahsın; (Zeyd) üzerine vakfetmek sahih midir?

CEVAP: Fukara, cami, medrese gibi devam eden bir şey üzerine değil de Zeyd gibi sonu gelen bir cihete yapılan vakıf sahihtir. Zeyd vefat ettikten sonra Şafii mezhebine göre vakıf, miras gibi Zeyd'in vârislerine vakıf olarak intikal eder, ne satılır, ne hibe edilir (3). Hanefi mezhebinde ise, racih kavle göre vakıf, vakfın vârislerine intikal eder (4).

SORU: Birisi evladı olmadığı için, mülkünü bir hayr cihetine vakıf etmek istiyor, ancak başkasına el açmamak için, hayatta olduğu müddetçe mülkünü vakfederken tasarrufu altında bırakmak şartını koyuyor. Dinen bu şartla yapılan vakıf sahih sayılır mı?

CEVAP: İmam-ı A'zam, İmam Şafii ve İmam

Muhammed'e göre böyle bir şartla yapılan vakıf sahih değildir. Ebu Yusuf'a göre sahihtir. Hanefi mezhebinde müftâbih Ebu Yusuf'un kavlidir (5). Yalnız başkasına ne kiraya, ne de kendisine vakfedilenden başka bir kimseye ücretsiz verilebilir.

SORU: Birisi bir cami yaptırıp vakfeder, sonra yıkılıp harap olursa, o caminin mülkiyet durumu nasıl olur?

CEVAP: Yıkılan caminin sahibi -yaptırıp vakfeden- belli ise, hayatta olduğu takdirde kendisine, yoksa vârislerine intikal eder (6).

Şafii mezhebine göre ise, cami yıkılırsa da kıyamete kadar cami olarak kalacaktır. Ve onda hiçbir surette tasarruf yapılamaz. Çünkü cami yıkılsa da arsasında namaz kılmak mümkündür, ayrıca ileride yeniden caminin tamiri mümkündür (7).

SORU: Camiye bir sergi veya bir ağaç vakfedilir, bilahare sergi eskir veya caminin üstüne beton döküldüğü için, ağaca ihtiyaç kalmazsa o sergi veya ağacı satmak caiz midir?

CEVAP: Sergiden veya ağaçtan istifade edilmediği takdirde racih kavle göre çürümektense, caminin bazı ihtiyaçlarını karşılamak gayesiyle onu satmak daha doğrudur (8).

SORU: Müslüman bir hükümdar beytül-mâle -hazineye- ait bir araziyi vakfederse sahih sayılır mı?

CEVAP: Müslüman bir hükümdar hazineye ait bir arazi vakfederse, bakılır; eğer

hükümdarın tasarrufu maslahata göre cari oluyorsa yani o araziyi vakfetmek İslâm'ın ve Müslüman halkın lehinde ise, tasarruf sahihtir. Yoksa sahih değildir (9). Ancak, Ebu's-Suud'un dediğine göre hükümdarın vakfı sahih değildir.

SORU: Mevkûf'ün aleyh -kendisine vakfedilmiş olan- vakfın mahsulü zekâta tâbi olan şeylerden ise, zekâtını vermekle mükellef midir?

CEVAP: Mevkûf'ün aleyh, cami, medrese, köprü gibi mükellef olmayan bir şey veya fukara ve ulemâ gibi muayyen bir şahıs değil, bir cihet ise, vakfın mahsulü zekâta tâbi olan şeylerden olsa da muhatap olmadığı için, zekâtı verilmeyecektir. Fakat mevkûf'ün aleyh, muayyen bir kimse olursa, vakfın mahsulü zekâta tâbi olan şeylerden olduğu takdirde zekâtı verilecektir (10).

SORU: Bir kimse bir söz söylemeden tarlasında bir cami veya medrese inşa eder veya tarlasında ölülerin defnine müsaade ve izin verirse vakıf sayılır mı?

CEVAP: Bir kimse, şunu cami olarak veya medrese olarak vakfettim demeden, bir cami veya medrese inşa ederse, o cami veya medrese vakıf sayılmaz. Yaptırının mülküdür. Ancak "Şunu cami veya medrese olarak vakfettim" dediği takdirde mülkünden çıkıp vakıf olmuş olur (11). Çünkü vakıf için, siğa rükündür.

SORU: Bir kimse tarlasını ziyaretçileri çok bulunan bir yatır için vakfetse bu vakıf sahih midir?

CEVAP: Ölüleri ziyaret etmek sünnettir.

Peygamber (s.a.v.) şöyle buyuruyor: "Ölüleri ziyaret ediniz. Çünkü onlar size ahireti hatırlatırlar". Ancak ölü ne kadar sahih olursa olsun ona bir şey vakfetmek sahih değildir. Ziyaretçilerin çok olması durumu değiştirmez (12).

SORU: Birisi vakfa ait dükkânda ucuz bir fiyatla oturuyor, vakfın mütevellisi de mevzuat yönünden bu duruma müdahale edemediği için, kirayı bu şekilde kabul etmeye mecbur kalıyor, kiracı bu durumda mesul sayılır mı?

CEVAP: Yüce dinimize göre, dükkân ve ev gibi yerlerin normal olarak aylık ücreti ne ise, kiraya verildiğinde o ücretle verilmesi gerekir. Şahıs malı ile vakıf malı arasında fark yoktur. Mesela: kiralık şeyin normal olarak fiyatı beşbin ise, mütevellinin bunu yedibine vermesi veya kiracının üçbine zorla oturması günahdır. Vakıf malı olduğu için, fırsat telakki edip ucuz bir fiyatla onu işgal etmek haramdır. Böyle bir durum olur, hükümet müdahale ederse ne âlâ, yoksa mahalle halkı meşru olmayan bu durumu değiştirmek için müdahale etmek zorundadır. Hatta kiracı, geçmiş yılların ücretini de telafi edecektir (13). Ama normal olarak birisi bir vakıf dükkânı, beş seneye kadar kiraladı, sonra dükkân rağbet kazandı, şimdi kiraya verilecek olsa, daha fazla getirirse de müteveli hiçbir talepte bulunamaz. Çünkü kiralandığı zaman kira ücreti normal idi.

SORU: Şehrin içinde veya kenarında bir vakıf tarlası vardır. Hayvan ve insanların ayakları altında kaldığından ondan istifade edilmez bir hâle gelmiştir. Onu daha iyi

bir tarla ile değiştirmek caiz midir?

CEVAP: Gerçekten vakıf olan tarla şehrin içinde veya kenarında kalmış ve ondan istifade edilmez bir hâle gelmiş ise, daha iyi bir tarla ile değiştirmek Hanefi mezhebine göre caizdir. Çünkü vakfın gayesi, vakfedilen cihe-te yardım sağlamaktır. Hiç faydası olmayan vakıf tarlasını olduğu gibi tutmak manasızdır (14). Fakat şafii mezhebine göre vakfın değiştirilmesi hiçbir surette caiz değildir.

SORU: Camimiz şehrin ortasındadır, cemaate kâfi gelmiyor, çevredeki evleri istimlak etmek suretiyle onu genişletmek caiz midir?

CEVAP: Şehir ortasındaki cami cemaate dar geldiği ve yanında başka bir cami olmadığı takdirde çevresindeki evleri istimlak edip camiye genişletmek caizdir. Çünkü Mescidü'l-Haram Müslümanlara kâfi gelmediğinden çevresindeki evleri zorla alıp ona eklediler (15).

SORU: Bir camimiz vardır. Üzerine imam ve müezzin için kat yapılmıştır. Caminin damı camiden sayıldığına göre, orada aile ile birlikte ikamet caiz midir?

CEVAP: Camiyi inşa ederken üzerine imam ve müezzin için meşruta yaptıracağız diye söylenmiş ise, caizdir. Çünkü bu da caminin maslahatı içindir. Ama cami bitirildikten sonra, yaptırınların aklına böyle bir şey gelmiş ise, caiz değildir, haramdır (16).

SORU: Ölü arazi ne demektir?

CEVAP: Ölü arazi, kimsenin mülkü veya

bir köyün harimi olmayan arazidir. Köyün harimi, köyün muhtaç olduğu yerdir. Mesela sohbet etmek için halkın oturduğu yer, davar, sığır ve devenin yatağı, çöplük ve mera gibi yerlerdir.

SORU: Harem mıntıkasında bir şey temellük edilir mi?

CEVAP: Arafat, Müzdelife ve Mina müstesna, Harem'in her tarafı mülk edinilebilir (17). Binaenaleyh Harem'den temellük edilmiş olan arsa ile mevcut binaların alınıp satılmasında beis yoktur.

Devamı gelecek sayımızda yayınlanacaktır.

Dipnotlar:

- 1 Müslim
- 2 Buharî; Müslim; Muğni'l-Muhtac, c. 2, s. 376.
- 3 al-Muhazzeb, c. 1, s. 441.
- 4 Münteka, c. 1, s. 742.
- 5 al-Fetavâ'l-Hindiya, c. 2, s. 398.
- 6 Aynı eser, aynı cilt, s. 458.
- 7 al-Muhazzeb, c. 1, s. 445.
- 8 Aynı eser, c. 1, s. 445.
- 9 Buğyetül-Müsterşidin, s. 170'den naklen, al-Nihâye ve al-Tuhfe. Rad al-Muhtar, c. 3, s. 259.
- 10 al-Muhazzeb, c. 1, s. 443.
- 11 Muhazzeb, c. 1, s. 442. M. Enhür, c. 1, s. 739.
- 12 Muğni'l-muhtâc, c. 2, s. 379.
- 13 al-Eşbâhva'l-Nezâir li İbnNüceym.
- 14 İbnÂbidin, c. 3, s. 388.
- 15 Aynı eser, c. 3, s. 384.
- 16 al-Dur al Muhtâr, c. 3, s. 371.
- 17 Muğni'l-Muhtâc, c. 2, s. 365.

TAKVANIN MAHİYETİ VE DERECELERİ

Dr. B. AÇAN

Takva, dinî bir terim olarak "Allah'ın (c.c.) emir ve yasaklarına uymak, günahlardan, haramlardan ve dinimizin yasakladığı şeylerden sakınmaktır. Kur'an-ı Kerim'de:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَلْتَنْظُرْ
نَفْسٌ مَّا قَدَّمَتْ لِغَدٍ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ
خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٨﴾

"Ey iman edenler! Allah'tan (Allah'a karşı gelmekten) sakının ve her nefis, yarın (kıyamet günü) için ne takdim ettiğine (ne hazırladığına) baksın ve Allah'tan sakının. Muhakkak Allah yaptıklarınızdan haberdardır" (Haşr, 59/18) buyurulmuştur.

Ayette görüldüğü gibi, biz iman edenler Allah'a (c.c.) karşı gelmekten sakınmamızı yani takva üzere olmamız hususunda uyarılmakta ve yüce Rabb'imizin (c.c.) her şeyden haberdar olduğu bize hatırlatılmaktadır. Bu nedenle mümin, Allah'a (c.c.) ve Resulü'ne (s.a.v.) itaat etmelidir. Çünkü "Kim Resul'e

itaat ederse, Allah'a itaat etmiş olur..." (Nisa, 4/80) ayeti gereğince, Resul'e (s.a.v.) itaat eden Allah'a (c.c.) itaat etmiş olacaktır. Bu bağlamda takva, Kur'an-ı Kerim ve Sünnet-i Resulullah'a (s.a.v.) tâbi bir hayat yaşayarak Allah'ın (c.c.) himayesine girmek, azabından rahmetine sığınmak, hem dünya hem de ahiret saadetine talip olmaktır ki, Allah (c.c.) muttakilere yani takva sahiplerine dünyada ve ahirette müjdeler olduğunu haber vermiştir:

الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿٦٣﴾ هُمْ
الْبَشَرِي فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي
الْآخِرَةِ لَا تَبْدِيلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ
ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٦٤﴾

"Onlar iman etmiş ve (Allah'a karşı gelmekten) sakınmış olanlardır. Dünya hayatında ve ahirette onlara müjde vardır. Allah'ın sözlerinde değişme yoktur. İşte

büyük kurtuluş budur” (Yunus, 10/63-64).

Dolayısıyla hakiki manada takva üzere bir hayat süren mümin, kalbe sürur veren gerçek mutluluğu elde edebilecek, Allah (c.c.) dostu olma şerefine erişebilecek, ilâhî ikrama nâil olabilecek ve cenneti kazanabilecektir. Evet, Cenab-ı Allah (c.c.) hakiki takva üzere olanlara dünyada güzellikler, kolaylıklar vereceği ve rahmetini nasip edeceği gibi, ahiretteki mükâfatı daha da hayırlıdır ki, her şeyden önce ebediyen cennettedirler.

Hakiki manada takva üzere bir hayat yaşamak, evimizde, işimizde, ticaretimizde ve sosyal yaşantımızda; üzüntüde-sevinçte, darlıkta-bollukta, yoklukta-varlıkta vb. her durum karşısında Allah'ın (c.c.) emir ve yasaklarına kalpten gelen manevî bir huşuyla riayet etmek demektir. Bu, öncelikle günlük hayatımızda dinî emirlere uygun olmayan alışkanlıklarımızı, âdetlerimizi, hayat tarzımızı ilâhî değerlere göre değiştirmemizi ve azmederek, sabrederek nefis tezkiyesiyle pekiştirmemizi; ahlâkımızı güzelleştirmemizi ve manevî hayatımızı geliştirmemizi gerektirmektedir. Kur'an-ı Kerim'de sıkıntılara sabredip, takva üzere hareket etmenin yani sakinmanın azmedilecek işlerden olduğu bildirilmiştir:

لَتَبْلُوَنَّ فِي أَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ وَلَتَسْمَعَنَّ

مَنْ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ

وَمَنْ الَّذِينَ أَشْرَكُوا أَدَّى كَثِيرًا وَإِنْ تَصْبِرُوا

وَتَتَّقُوا فَإِنَّ ذَلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ ﴿١٨٦﴾

“Andolsun ki, mallarınız ve canlarınızla sınanacaksınız (imtihan edileceksiniz) ve sizden önce kendilerine kitap verilenlerden (Yahudi ve Hıristiyanlardan) ve şirk koşanlardan çok ezalar (sıkıntı verici, üzücü şeyler) işiteceksiniz. Eğer sabreder ve (Allah'a

karşı gelmekten) sakınırsanız, şüphesiz bu, azmedilecek işlerdendir” (Âl-i İmran, 3/186).

Takva Kalp İle İlişkilidir

Takva kalp ile ilişkilidir. Resulullah (s.a.v.) bir hadislerinde eliyle kalbini göstererek, “takva şuradadır, takva şuradadır, takva şuradadır” (1) buyurmuş, takvanın kalp ile direkt ilişkisini biz müminlere göstermiştir ki, hakikatte takva kalptedir. Kur'an-ı Kerim'de:

ذَلِكَ وَمَنْ يُعِظْ شَعَائِرَ اللَّهِ فَإِنَّهَا مِنْ

تَقْوَى الْقُلُوبِ ﴿٣٢﴾

“İşte böyle, kim Allah'ın şiarlarına (işaretlerine, alametlerine) tazim ederse (yüceltir, saygı gösterirse), artık şüphesiz ki o, kalplerin takvasındandır” (Hacc, 22/32) buyurulmuştur.

Dolayısıyla, kalp çok önemlidir. Resulullah (s.a.v.) bir hadis-i şerifte: “Günahsineni (kalbini, gönlünü) rahatsız eden ve insanların muttali olmasını (bilmesini, duymasını) istemediğin şeydir” (2) buyurmuştur. Her şeyin başı kalptir. Zira kalp salâh yani manen iyi ve düzgün olursa, beden de salâh olacağını Resulullah (s.a.v.) şöyle bildirmiştir: “Haberiniz olsun! Vücutta bir et parçası vardır ki o salâh olursa, bütün vücut salâh olur, o fesat olursa, bütün vücut fesat olur. Haberiniz olsun! Bu et parçası kalptir” (3). Bu nedenle esas olan takvanın kalbe tam olarak yerleşmesidir. Allah'ın (c.c.) emir ve yasaklarına şevkle, tam olarak riayet edilmesi, takvanın kalbe yerleşmesinden ve kalbin salâh bulmasından kaynaklanır.

Takva Ehli Olmak Bir Süreçtir

İman edip hidayete erenler, ihlâsla samimiyet içerisinde Kur'an-ı Kerim ve Sünnet-i Seniyye'ye uymaya gayret ettikleri ölçüde, Allah (c.c.) hidayetlerini arttıracak ve takvalarını ihsan edecektir. Kur'an-ı Kerim'de:

وَالَّذِينَ اهْتَدَوْا زَادَهُمْ هُدًى

وَأَتَيْتَهُمْ تَقْوِيَهُمْ ﴿١٧﴾

“Hidayete erenler(e gelince Allah) onların hidayetini arttırmış ve onlara takvalarını vermiştir” (Muhammed, 47/17) buyurulmuştur.

Dolayısıyla takva ehli olmak, hakiki takvaya ulaşmak bir süreçtir. Büyük günahlardan ve küçük günahlardan sakınmak, nefisle mücadele ve mücadele etmek, Kur’an-ı Kerim’e ve sünnete uyarak Allah’ın (c.c.) emirlerini yerine getirmek, salih amel işlemek ve iyilik yapmak, müminin imanını kuvvetlendirecek ve kalbi etkileyecek, kalp gittikçe temizlenecektir. Böyle devam edildikçe aynı zamanda müminin Allah’ı tanıması, Allah’a sevgisi ve korkusu da gelişecek, Allah’ın (c.c.) hidayetiyle takvası artacak, haramlardan sakındığı gibi, şüpheli şeylerden ve sonrasında helâl olan şeylerin fazlasından (israftan) sakınmaya başlayacak ve nihayetinde bu hâl üzere kalbini Allah’a yönelmekten alıkoyan şeylerden de sakınacaktır. Marifetullahın inkişafıyla kalbi muhabbetullah ile dolan ve Allah’tan (c.c.) haşyet duyan mümin, vera’ehli olarak sakınmada daha titiz, daha hassas davranacaktır. İşte! Böyle çok sakınan (çok muttaki) mümin tecelliyat-ı ilâhiye mazhar olup, kıyamet günü Allah’ın (c.c.) huzuruna ak yüzle varacaktır. Kur’an-ı Kerim’de çok takva sahibi olan için:

وَسَيُجَنَّبُهَا الْأَتْقَى ﴿١٧﴾

“En çok sakınan (en muttaki olan) ondan (ateşten) uzaklaştırılacaktır” (Leyl, 92/17) buyurulmuştur.

En Üstün Olanlar En Çok Sakınanlardır

Hadisi şerifte takvanın, mümini değerli, şerefli kıldığı belirtilmiştir:

Semure b. Cündeb (r.a.) anlatıyor: Resulullah (s.a.v.) şöyle buyurdu: “Haseb (halkın gözünde itibar vesilesi) maldır. Kerem (Allah katında

değerli, şerefli kılan) takvadır” (4).

Allah (c.c.) katında müminlerin en değerli, en şerefli ve en üstün olanları, en çok sakınanlardır ki, onlar takvaca en ileri olanlardır. Kur’an-ı Kerim’de:

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَى

وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا

إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَىكُمْ إِنَّ

اللَّهُ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿١٣﴾

“...Şüphesiz, Allah yanında sizin en kerim (en değerli ve en üstün) olanınız en çok sakınanınızdır (en çok takva sahibi olanınızdır). Muhakkak Allah hakkıyla bilendir, her şeyden haberdardır” (Hucurat, 49/13) buyurulmuştur.

Takvanın Dereceleri Vardır

Ancak her müminin azmi, iştihâkı, dinî emirleri yerine getirmedeki kuvveti, birbirinden farklıdır. Kur’an-ı Kerim’de:

فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ وَأَسْمِعُوا وَأَطِيعُوا

وَأَنْفِقُوا خَيْرًا لِأَنْفُسِكُمْ وَمَنْ يُوقِ شُحَّ

نَفْسِهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٦﴾

Öyleyse gücünüz yettiği kadar Allah’tan sakının ve dinleyin ve itaat edin ve kendi hayrınız için infak edin...” (Teğabün, 64/16) buyurulmuştur.

Binaenaleyh mümin, haramlardan sakınmakla beraber, takvaca daha ileri olma hususunda gücü nispetinde gayret etmelidir.

Bir hadis-i şerifte Resulullah (s.a.v.) “Muhakkak en çok sakınanınız ve Allah’ı en iyi bileniniz benim” (5) buyurmuştur. İnsanların en üstünü ve takva açısından da en çok takva olanı

Resulullah (s.a.v.) olup, müminlerin bazıları da bazısından takvaca daha ileridir. Dolayısıyla takva derece derecedir. Diğer bir ifadeyle her müminin takvası yani sakınması birbirinden farklı seviyededir. Kur'an-ı Kerim'de takva ile ilgili ayetlerde sakınanların sakınmadaki farklılıkları, اتَّقَى takî: "sakınan" ve اتَّقَى etkâ: "en çok sakınan" gibi (6) değişik anlamdaki kelimeler ile ifade edilmiştir.

Münavî takvanın mertebelerini şöyle ifade etmiştir: **Birinci Mertebe:** Ebedî azaptan korunmak için, iman edip şirkten kaçınmaktır ki, "...Allah, Resulü'nün ve müminlerin üzerine sekînetini (huzurunu) indirdi ve onları takva sözüne (kelime-i şehadete) bağlı kıldı..." (Fetih, 48/26) ayeti buna işaret eder. **İkinci Mertebe:** Büyük günahlardan sakınmaktır ki, bunlar bazen bir fiildir, kumar gibi, bazen de terktir, namazsızlık gibi. Ve küçük günahlardan da kaçınmaktır. Şeriatla kastedilen, genellikle takvanın bu mertebesidir. "Eğer kasabaların halkı inanmış ve sakınmış olsalardı..." (A'raf, 7/96) ayeti, buna bakar. **Üçüncü Mertebe:** Kalbini, sırrını Rabb'inden meşgul edecek şeylerden sakınmaktır ki, bu "Ey iman edenler! Allah'tan, O'na yaraşır şekilde sakının..." (Âl-i İmran, 3/102) ayetindeki hakiki takvadır (7).

Gelecek ayette, takvanın bu üç mertebesine işaret edildiği (8) görülmektedir. Ayetten, iman ve takvanın dereceleri olduğu, salih amel işleyip, sakınan müminin, Allah'ın (c.c.) lütfuyla kalbi ve imanî merhaleler kat ederek, dinî emir ve yasaklara zâhiren ve kalben daha özenle uyarak vera' ehli muttaki, muhsin (ihsan mertebesine ulaşmış) bir kul olabileceği anlaşılıyor:

لَيْسَ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

جُنَاحٌ فِيمَا طَعِمُوا إِذَا مَا اتَّقَوْا وَآمَنُوا

وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ ثُمَّ اتَّقَوْا وَآمَنُوا ثُمَّ اتَّقَوْا

وَأَحْسَنُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿٩٣﴾

"İman eden ve salih amel işleyenlere;

sakındıkları, iman ettikleri ve salih amel işledikleri sonra sakındıkları ve iman ettikleri ve sonra (yine) sakındıkları ve ihşanda buldukları takdirde (haram kılınmadan önce) yedikleri şeylerden dolayı bir günah yoktur. Allah muhsinleri sever" (Maide, 5/93).

Demek ki, tevbe-i nasuh ile temizlenen, haramdan, günah kirlerinden uzak duran ve helâl ile beslenen, kalp, aşamalar kaydedecek; Allah'a (c.c.) itaat edip sakınan müminin, imanının gücü gittikçe artacak, nefisle mücadelede, azimle gösterilen gayret ve samimi niyetle Kur'an-ı Kerim ve Sünneti Seniyye'ye uyararak yapılan salih ameller sonucunda imanını daha da güçlenip, zaman içerisinde daha çok sakınacak; marifeti gelişecek, kalp muhabbetullah ile dolacak ve Allah'tan (c.c.) haşyet duyacak, artık takva kalbine yerleşmiş vera' sahibi bir kul olarak takvayı daha özenli ve dikkatli şekilde yerine getirecektir. Sonuçta, taklidi imandan tahkiki imana ermiş, sabrı, güzel ahlâkı, hayrı ve iyilik yapmayı içselleştirmiş, kalbi sadece Allah'ın (c.c.) rıza ve hoşnutluğu ile mutmain olur hâle gelmiş, evvab (Allah'a (c.c.) çok yönelen), kalbi selim, kalbi munib (kalbi gönülden Allah'a (c.c.) bağlanmış), muttaki, müstakim (istikamet sahibi) ve muhsin bir kul olarak Allah'ın (c.c.) sevgisine mazhar olacaktır. Zira takva üzere yaşayarak nefsinin, Allah'ın (c.c.) sevgisine mani olan şeylerden sakındırmasıdır.

Allah (c.c.) cümlemizi Kur'an-ı Kerim ve Sünnet-i Seniyye üzere yaşayarak imanını güçlenen, hidayeti artan, takva üzere bir hayat süren, böylece anlayışı, basireti gelişen, kalbi Allah'a (c.c.) karşı haşyet duyan, istikamet üzere yaşayan muttaki ve muhsin kullarından eylesin.

Dipnotlar:

- 1 Müslim, Birr, 32; Tirmizi, Birr, 18.
- 2 Tirmizi, Zühd 52; Müslim, Birr 14.
- 3 Buharî, İman, 39; Müslim, Musâkât 107; İbn Mâce, Fiten 14.
- 4 Tirmizi, Tefsir'ül-Kur'an 50; İbn Mâce, Zühd 24.
- 5 Buharî, İman 13.
- 6 Bkz: Meryem, 19/13, 18, 63; Leyl, 92/17; Hucurat, 49/13.
- 7 İbnu Deybe, Teysir'ül-Vûsul İlä Câmi'ül Usul Min Hadis'ir-Resûl, Terc.: İ. Canan, Kütüb-i Sitte Muhtasan Tercüme ve Şerhi, Akçağ Yayınları, İstanbul:1998, c. 7, s. 458.
- 8 Bkz: Elmalılı M.Hamdi Yazır, Hak Dini Kur'an Dili, Sadeleştiren: İ. Karaçam vd., Zehraveyn, İstanbul:2007, c. 3, s. 373.

NURDAN DAMLALAR

وَمَنْ يَعِشْ عَنْ ذِكْرِ الرَّحْمَنِ نُقِضْ لَهُ شَيْطَانًا فَهُوَ لَهُ قَرِينٌ ﴿٣٦﴾ وَانَّهُمْ
لَيَصُدُّونَهُمْ عَنِ السَّبِيلِ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ مُهْتَدُونَ ﴿٣٧﴾ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَنَا قَالَ
يَالَيْتَ بَيْنِي وَبَيْنَكَ بُعْدَ الْمَشْرِقَيْنِ فَبِئْسَ الْقَرِينُ ﴿٣٨﴾

“Kim Rahman’ın zikrini görmezlikten gelirse, biz onun başına bir şeytan sararız. Artık o, onun ayrılmaz dostudur”. “Şüphesiz bu şeytanlar onları doğru yoldan saptırırlar. Onlar ise, kendilerinin doğru yolda olduklarını sanırlar”. “Sonunda bize geldiğinde, arkadaşına, ‘keşke benimle senin aranda doğu ile batı arası kadar uzaklık olsaydı! Ne kötü arkadaşmışsın’ der” (Zuhruf, 43/36-38).

İmam Gazâlî Hazretlerinden Hikâyeler

Mâlik Bin Dinar'ın Cüreti

Mâlik b. Dinar hazretleri, Basra valisinin huzuruna girdi ve dedi ki:

“Bazı semâvî kitaplarda şöyle yazıldığını gördüm: “Sultanlardan ahmak ve bana isyan edenlerden câhil kimse olmadığı gibi, bana itaat edip benimle izzet bulandan da aziz kimse yoktur. Ey kötü çoban! Senin eline sağlam ve semiz koyunlar teslim ettiğim hâlde, sen etlerini yedin, yünlerini (elbise yaptın ve) giydin ve onları eti sıyrılmış birer kemik hâlinde bıraktın”.

Bunun üzerine Basra valisi:

“Seni bizden uzaklaştıran ve seni bize karşı cüretli kılan sebep nedir? Dedi. Mâlik:

“Bilmiyorum” deyince, vali:

“Bizim malımızda gözünün olmaması ve bize heves etmeyişindir” diye cevap verdi.

Kaynak: Ömer Gencer, Gazâlî'den Sûfi Hikâyeler, Ay Yayınları, İstanbul:2004, s. 55.

Kur'ânî Hayat

İslâmî Terbiye -25

Önceki sayımızdan devam ediyor

AYET VE HADİSLERİN IŞIĞINDA HZ.ADEM VE HAVVA

Yıllardan beri muhtelif konular yanında özellikle, “Hz. Âdem ve Havva’nın nerede ve nasıl yaratıldıkları, yemeleri yasak edilen ağacın ne olduğu, şeytanın cennetten kovulduktan sonra cennete nasıl girdiği ve Hz. Âdem ve Havva’yı nasıl aldattığı” gibi konular hakkında çeşitli görüş ve iddialar ileri sürülmüş, şiddetli tartışmalar olmuştur.

Üstad M. Avni (Avnullah) Özmansur hazretleri bu konuya açıklık getirmek, zihinleri bulandıran çarpık fikirleri izale etmek; inanan insanlara ve özellikle araştırmacılara kaynak olmak üzere sağlam ve kesin bilgiler sunmak için ayet ve hadislerin ışığı altında aşağıdaki şiiri yazmıştır.

Önce şiirin sonuna kadar kesintisiz okunup; sonra tekrar kaynaklarla karşılaştırılarak okunması daha uygun olabilir.

HAZRET-İ ÂDEM (A.S.) -1

Senin Rabb'in demişti, bir vakit meleklerle;
"Bir halife yaratıp, hâkim kılam her yere". (1)

Dediler ki melekler, "kan dökecek birini.
Yaratacak mısın sen? Kırarlar birbirini. (2)

Oysa biz seni över, tesbih, takdis ederiz.
Sana mutlak itaat edenlerse bizleriz". (3)

Rabb'in o melekleri, derhal ikaz eyledi;
"Benim bildiğimi siz bilemezsiniz" dedi. (4)

Cenâbı Allah ona, üflemeden ruhundan;
Yaratmıştı Âdem'i kuru temiz çamurdan. (5)

Cennette uzun zaman, kaldı cansız vücudu.
Secde emrinden önce, İblis dolaşıyordu. (6)

1 "Göklerde ve yerde ne varsa hepsini kendinden(bir lûtuf olarak)size boyun eğdirdi. Elbette bunda düşünen bir toplum için ibretler vardır" (Casiye, 45/13).

"Sizi yeryüzünde halifeler(yöneticiler, yeryüzünün tasarruf ve hakimiyetini elinde bulunduran insanlar)yapan O'dur. Artık kim inkar ederse inkarı kendi zararınadır. Kafirlerin küfrü, (kendilerine) ziyandan başka bir şey artırmaz" (Fâtır, 35/ 39).

2 "Bir zamanlar Rabb'in, meleklerle: "Ben yeryüzünde bir halife kılıcıyım."demişti. (Halife; vekil, birinin yerine bakan kimse demektir. Burada insanın, yeryüzünde Rabb'in temsilcisi, Rabb'in sıfatlarının mazharı olarak yaratıldığına işaret vardır.) (Melekler):"Orada bozgunculuk yapacak, kan dökecek birisini mi(halife)yapacaksın? Oysa biz seni överek tesbih ediyor ve seni takdis ediyoruz!"dediler. (Rabb'in): "Ben sizin bilmediklerinizi bilirim" dedi. (Bakara, 2/30).

3 Bakara, 2/30.

4 Bkz. Dipnot: 3

5 "Andolsun biz insanı pişmemiş çamurdan, değişmiş civık balçıktan yarattık" (Hicr, 15/26).

6 "İnsanın üzerinden, henüz kendisinin anılan bir şey olmadığı uzun bir süre geçmedi mi?" (İnsan, 76/1).

Ve gördü ki içi boş, inceledi yakından,
Anladı malik olmaz, kendine bu bakımdan. (7)

Emir vermişti Rabbin, önceden meleklerle,
“Üfleyince ruhumdan, ediniz secde” diye. (8)

Vakit gelince Allah, üfledi de ruhumdan,
En güzel suret oldu, bakılmazdı nurundan. (9)

Bütün melekler hemen, secde ettiler tümnden, (10)
Yalnız etmedi İblis, lanetlendi bu yüzden. (11)

Verdi Âdem'e ilmi, allâme oldu birden.
İsimlerin hepsini, öğrenmişti aniden. (12)

Hakk dedi meleklerle, “doğruysanız eğer siz;
Onların adlarını bana haber veriniz”. (13)

Dediler ki melekler, “sen yücesin her şeyden,
Bildirdiğinden başka biz bilmeyiz kat'iyen”. (14)

7 Enes (r.a.)'dan Resul-i Ekrem (s.a.v.) şöyle buyurmuştur.

(Allah Teala cennette Adem'in (kalıbını) suretlendirdikten sonra (ruh vermeden) onu dilediği kadar (öyle) bekletti. Şeytan'da ona yanaşıp nedir bu (diye) bakmaya başladı. Onun içini boş görünce, kendine malik olamayan bir mahluk olduğunu anladı. Hadisi Müslim rivayet etmiştir (Seçme Hadisler Shf: 127).

8 “Rabb'in meleklerle demişti ki: “Ben çamurdan bir insan yaratıcıyım.” “Onu(n şeklini) düzeltip, ona ruhumdan üflediğim zaman derhal ona secdeye kapanın!” (Sad, 38/71-72).

9 “Biz insanı en güzel biçimde yarattık” (Tin, 95/4).

10 “Meleklerin hepsi tüm olarak ona secde ettiler” (Sad, 38/73).

11 “Cinlere gelince onu da (insandan) daha önce, (vücudun gözeneklerine) nüfuz eden çok sıcak ateşten yarattık”. “Bir zaman Rabb'in meleklerle demişti ki: “Ben kupkuru çamurdan, değişken balçıktan bir insan yaratıcıyım!”(yaratacağım) “Onu düzenle(yip insan şekline koydu)ğum ve ona ruhumdan üflediğim zaman hemen ona secdeye kapanın!” “Meleklerin hepsi topluca secde ettiler”. Yalnız İblis, secde edenlerle beraber olmayı kabul etmedi” (Hicr, 15/27-28-29-30-31).

12 “Adem'e isimlerin tümünü öğretti, sonra onları meleklerle sunup: “Haydi, doğru iseniz onların isimlerini bana söyleyin, dedi” (Bakara, 2/31).

13 Bakara, 2/31.

14 “Dediler ki: “Sen yücesin (Yâ Rab); bizim senin bize öğrettiğinden başka bir bilgimiz yoktur. Şüphesiz sen bilensin, hakîmsin (her şeyin iç yüzünü bilen, her şeyi yerli yerince yapansın)” (Bakara, 2/32).

Dedi Rabb'in "Ey Âdem! Onların tüm ismini,
Bunlara sen haber ver, eksik etme birini". (15)

Onların tüm ismini, haber verdi bunlara.
Gerçek Âdem'i artık, tanıtmıştı onlara. (16)

Rabb'in dedi "ey İblis! Secde etmedin neden?
İki elimle onu, yaratmıştım önceden. (17)

Yücelerden mi oldun, gururlandın mı nedir"?
İblis dedi "ben, ondan, hayırlıyım öyledir". (18)

Beni ateş; onuysa, yaratmıştın çamurdan". (19)
Allah dedi "çık oradan, taşlanmış olaraktan. (20)

Ve şüphesiz lânetim, daima üstündedir.
Ceza gününe kadar, bu değişmez böyledir". (21)

Dedi İblis "ey Rabb'im, diriliş gününe dek,
Bana mühlet ver n'olur, kabul olsun bu dilek. (22)

Benden üstün kıldığın, kimdir haber ver bana. (23)
Eğer mühlet verirsen, and ederim ki sana;

15 "(Allah) dedi ki: "Ey Âdem, bunlara onların isimlerini haber ver." (Âdem), bunlara onların isimlerini haber verince (Allah): "Ben size, ben göklerin ve yerin gayblarını bilirim, sizin açıkladığınızı ve içinde gizlediğinizi bilirim, dememiş miydim?" dedi" (Bakara, 2/33).

16 Bakara, 2/33.

17 "(Rabb'in ona) dedi ki: "Ey İblis, iki elimle (bizzat kudretimle) yarattığıma secde etmekten seni alıko-yan nedir? Büyüklük mü tasladın, yoksa yücelerden mi oldun?" (Sad, 38/75).

18 Sad, 38/75.

19 "Dedi: "Ben ondan hayırlıyım. Beni ateşten yarattın, onu çamurdan yarattın." (Sad, 38/76).

20 "Buyurdu ki: "Haydi çık oradan, sen kovuldun!" (Sad, 38/77).

21 "Tâ cezâ gününe kadar lânetim üzerindedir!" (Sad, 38/78).

22 "Rabb'im, dedi, öyleyse yeniden dirilecekleri güne kadar beni(m canımı almayı) ertele" (Sad, 38/79).

23 "Şu benden üstün yaptığını gördün mü (nesi varmış onun ki, onu benden üstün kıldın?) Andolsun, eğer beni kıyamet gününe kadar ertelersen, onun zürriyetini, pek azı hariç kökünden koparıp sürükleyeceğim, dedi" (İsra, 17/62).

Onun neslini tümünden, kendime bend ederim;
İhlâsa erdirilmiş olan, müstesna derim". (24)

Rabb'in kabul eyledi, şöyle söyledi ona;
"Malum bir vakte kadar, mühlet verildi sana. (25)

Gücünün yettiğini, artık yerinden oynat. (26)
Piyaden, süvarinle, yaygaraları kopart.

Âdem'se cennetteydi, yalnızdı eşi yok.
Havva'yı var etti Hak, onu sevmişti pek çok.

Ortak ol hem onların, evlat ve mallarına,
Vaadlerde bulun da, aldat yalanlarıyla. (27)

Hepinizin cezası, cehennemdir muhakkak. (28)
Benim gerçek kullarım, korunmuşlardır mutlak". (29)

Çünkü kendi canıydı, kaburga çubuğundan. (30)
Yaratılan eşini çok seviyordu bundan.

24 İsra, 17/62.

25 "Buyurdu: "Haydi sen ertelenenlerdensin." O belli vaktin gününe kadar" (Sad, 38/80-81).

26 "Onlardan gücünün yettiğini sesinle yerinden oynat; atlıların ve yaygalarınla onların üzerine yaygarayı bas; mallarda ve evlâtlarda onlara ortak ol (bunları haram yoldan kazanmağa sevk et); onlara (çeşitli) vaadler yap, gerçi şeytan onları aldatmaktan başka bir şey va'detmez" (İsra, 17/64).

27 İsra, 17/64.

28 (Allah) "(defol) git, dedi, onlardan kim sana uyarsa cezanız cehennemdir, mükemmel bir ceza (size!)" (İsra, 17/63).

29 "Benim(gerçek)kullarım(a gelince)senin onlar(ı kandırmağ)a gücün yetmez!"Vekil olarak Rabb'in yeter" (İsra, 17/65).

30 "Sizi bir tek candan yarattı, sonra ondan eşini meydana getirdi ve sizin için davarlardan sekiz çift indirdi (Deve, öküz, koyun, keçi). Sizi annelerinizin karınlarında üç karanlık içinde yaratmadan yaratmaya: (Nut-feden alâkaya, alâkadan et giydirilmiş kemiklere)geçirerek yaratmaktadır. İşte Rabb'iniz Allah budur. Mülk O'nundur. O'ndan başka tanrı yoktur. Nasıl (ona kulluktan şirke) çevriliyorsunuz?" (Zümer, 39/6).

"Ebu Hureyre (r.a.)'den: Resul-i Ekrem (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

Allah'a ve ahiret gününe inanan, komşusuna eziyet etmesin. Kadınlara, öğütleri iyi bir şekilde yapın, onlara karşı iyi davranın. Zira onlar eğe kemiğinden yaratılmışlardır. Eğe kemiğinin en eğri kısmı yukarı kısmıdır, onu doğrultmağa kalkışırsan kırarsın, olduğu gibi bırakırsan öylece eğri kalır. Bunun için daima kadınlara iyi öğüt verin" (Hadisi Buharî, Müslim ve Tirmizî rivayet etmişlerdir).

Havva ise aslını, Âdem'i çok sevmiştii.
Bütün sevgilerini, tüm Âdem'e vermişti.

Allah buyurdu ona; Ey Âdem! Sen ve eşin;
Kalmak için cennette, beraberce yerleşin! (31)

İstedığınız yerden, yemek için alınız!
Şu yasak ağacaysa, sakın dokunmayınız! (32)

İbni Abbas'dan naklen, bir yılan hadisesi,
Bu haber doğru ise, şöyledir neticesi;

Yılan cennette bekçi, özel görevi vardı;
Secde emrinden önce, İblisi çok sayardı. (33)

Dört ayaklı ve gayet, güzelce bir yaratık
İblis ise cennete, giremiyordu artık. (34)

31 "(Sonra Allah, Âdem'e hitâbetti): "Ey Âdem, sen ve eşin cennette durun, dilediğiniz yerden yeyin; fakat şu ağaca yaklaşmayın, yoksa zâlimlerden olursunuz" (Araf, 7/19).

32 Araf, 7/19.

33 HZ. ADEM VE HAVVA'NIN CENNETTEN ÇIKMALARI:

Adem aleyhisselâmin çıkmasına sebep şudur ki; İblis aleyhillâ'ne Adem sebebiyle mel'ün olup rahmetten ümitsiz olunca, Hak Teâlâ adını ve suretini döndürdü ve cennet hâzinliğinden azlolundu. Bu yer mülkünü ondan alıp Adem'e verdi ve cennet hazinliğini Rıdvan'a verdi. İblis cennete girebilmek için her tarafı gezerdi. Lâkin giremezdi. Zira Rıdvan onu menederdi. Yılan o vakit cennet kapıcılarındandı. İblis ile onun arasında tam bir dostluk vardı. İblis'e Allah Teâlâ la'net ettiği vakit bütün ferişteherler ve cennetin kapıcıları ondan yüz çevirmişlerdi. Ancak yılan i'râz etmemişti (yüz çevirmemişti). Yine evvelki gibi dostluk ederdi. İblis her zaman cennet kapısına varır yılan ile görüşüp konuşurdu. Adem'den haber sorardı. "O men olduğu ağaçtan yedi mi?" derdi. Yılan "Henüz daha yemedi" diye cevap verirdi. Haber verilmiştir ki, İblis yılanı aldattı ve "Bana yol ver cennete gireyim, Adem'in yanına varayım" dedi. Yılan "Bu ferişteherler seni görürler, nice olur" dedi. İblis dedi ki: "Ağzını aç o ferişteherlerden geçinceye kadar içine gireyim" dedi. Haber verilmiştir ki, yılan gayet güzel surette idi. Dört ayağı vardı. İblisi ağzına alıp cennete girince öyle ki ferişteherlerden hiç kimse onu görmedi. Nihayet Adem aleyhisselâmin yanına geldi. Adem Havva ile taht üzerinde oturmuşlardı. İblis geldi onların yanlarına oturdu ve hallerini sordu. Adem Allah Teâlâ'ya şükür ve tesbih etti. İblis dedi ki: "Ben sizin halinizi düşünüyorum. Hak Teâlâ sizi cennetten çıkarsa gerektir. Adem "Nereden bildin?" deyince İblis "O ağaçtan ki Tanrı menetti, ona ebedilik ağacı derler. Kim ki o ağaçtan yese cennette ebedî kalır" (Tarihi Taberî terc c.1 sh. 75).

34 Bkz.Dipnot: 33.

Önceki sayımızdan devam ediyor.

SÜNNET DÜŞMANLIĞI -2

İhsan GÜR

“Nice âlimler vardır ki, ilim onları saptırmıştır” (8).

BU İLAHİYATÇILAR NE DİYOR?

Bugün kendilerini Kur’an araştırmacı diye tanıtan bazı ilahiyatçıların gerek kitaplarına, gerekse televizyon kanallarındaki konuşmalarına veya özel sohbetlerindeki fikirlerine baktığımızda şöyle dediklerine şahit oluyoruz:

-Dinin Kaynağı nedir? Diye sorarlar. Dinin kaynağının yalnız ve yalnız Kur’an olduğunu iddia ederler. Ve, Ehli Sünnetin Kitap, sünnet, icma ve kıyas delillerini inkâr ederler.

-Hüküm Yalnız Allah’ındır derler. Hiç kimsenin hüküm veremeyeceğini ileri sürerler. Ancak ne hikmetse, kendileri istedikleri gibi hüküm verirler. Ahkam keserler (“Ey Resulüm! Aralarında hükmet” ayetini de görmezden gelirler).

-“Kur’an her detayı içerir” tezini savunurlar

(Ancak, daha namazın nasıl kılınacağı hakkındaki detayı bulamadılar).

-Kur’an’a uyan peygamber’e de uymuş olur derler. Mügalata yaparlar. Halbuki, böyle diyen bir tek ayet yok! Doğrusu ise; “Kim Resul’e uyarsa Allah’a uymuş olur” ayetidir.

-Kur’an’ın açıklamadıkları, din dışı alandır derler. Bununla torunla evlenme, köpek eti yenilmesi vs.î helâl kılarlar.

-Kur’an’ın anlaşılması için tefsir, hadis, ilmihal gibi kaynaklara ihtiyaç yoktur, derler. Ancak, kendileri tefsir, meal, ilmihal gibi eserler yazarlar. Kitaplarının bir kısmını inceleyin, Kur’anist ilmihalden parçalar olduğu, kaynak olarak onu aldıkları görülecektir.

-“Herkes mezhepsizdi” tezini savunurlar. Kendilerini unuturlar. Mesela biz Ebu Hanife’ye uyarsak onlara göre, mezhepçi oluruz. Bunu tenkit ederler. Onlar Nazzam’ın görüş-

lerine uyunca mezhepçi olmazlar.

-Hadislerin (Sünnetin) incelenmesi adı altında hadisi/sünneti toptan inkâr ederler. Veya 500 hadis vardır deyip, kullandıkları hadisler on taneyi geçmez. Ebu Reyre gibi, Ebu Hureyre'ye, sahabeye, İslâm ulemasına çatarlar. Daralınca hadisten örnek verirler.

-Hadislere "dine sokulan ilavelerdir, uydurulmuştur" derler. Hadis-Kur'an çelişki içindedir. Peygamberimiz hadis yazımını yasaklamıştı derler. Kaynak gösterirler. Ancak aynı kitabın ve aynı konunun bir kaç sayfa ilerisindeki "Peygamberimizin Yazmaya İzin Vermesiyle İlgili Hadisleri"ni görmezler.

-Ezan, namaz, oruç, teravih, fitre ve zekat'a tenkit ve yeni yorumlar getirirler. Ezan türkçe olacak, namaz üç vakit, rekât önemli değil, İkinci ve yatsı namazı yok. Niyet, kıraat, ka'de farz değil derler. Tam bir Yahudi namazını tarif ederler. Ne var ki, bunu da kılmazlar..

-Kurbanın olmadığını, bayram namazının olmadığını, haccın üç ay içinde yapılabileceğini, cenaze namazı, nesh, recm, mehdi, deccal ve dabbenin olmadığını, Hz. İsa'nın gelmeyeceğini savunurlar. Fakat bir bakmışsınız ki, dediklerini unutmuş, yanınızda cenaze namazına durmuşlar. Veya bayram namazına gelmişler. Kurban kesiyorlar.

-Hayızlı kadının oruç tutup, namaz kılabilceğini, abdestsiz Kur'an'a el sürülebileceğini, Kur'an'da başörtüsü emrinin olmadığını, kadınların imamlık yapabileceklerini savunurlar. Fakat daha ülkemizde bir Amine Vedud'u bulup imamlığa çıkaramadılar.

-Mutezile'nin ve Havaric'in; Kabir azabının olmadığı, Kur'an'ın mahluk olduğu, Allah Teâlâ'nın görülemeyeceği, Allah'ın geleceği bilemeyeceği, şefaati ve kaderi inkârları, torunlarıyla evlenebilecekleri gibi görüşlerini sahiplenirler, savunurlar. Fakat şimdiye kadar hiç bir ilahiyatçımız çıkıp ta ben mutezileyim veya hariciyim diye itirafta bulunmadı. Aksine, "Hanefiyim" itikatta Maturidiyim" diye yanıltıcı cevaplar verdiler.

Hülâsa bu ilahiyatçılarımızın dip toplamda savundukları maddelerin hepsi bu kadar değil, 200 tanedir. Ne var ki bunlar daha çok, yukarıda adı geçen konulara yoğunlaşmış bulunuyorlar. Hep aynı şeyleri tekrar edip durmaktadırlar. Aynı hedefe vurmaktadırlar. Ve aynı şeyleri söylemektedirler.

HALKIMIZ NE DİYOR?

Ülkemizde yaklaşık yarım asırdır arzı endam eden hadis inkârcılarının bu tür iddialarını dinleyen Müslümanlar ilk zamanlarda biraz tereddüt geçirmiş, acaba doğru mu söylüyorlar diye bir düşünce fırtınasına tutulmuşlardı. Fakat daha sonra toparlanarak bu konuşmaları yapanların bizim gibi Müslüman olmayıp Kur'an Müslümanı olduklarını, Kur'an İslâm'ını savunduklarını, Kur'an Din'i'ne inandıklarını yani Kur'anist olduklarını, mezhepsizliği savunduklarını, sünneti kabul etmediklerini, hadisleri inkâr ettiklerini gördü, öğrendi. Ve bugün artık bunları dinlemez oldu. Hatta bunlara cevap olsun diye dinine, imanına, ibadetine daha çok sarılmaya başladı. Görüşünü lafla değil eylemle ortaya koydu. Öyle ki, bunlar "teravih" yok dedikçe halkımız daha çok camilere sığmaz oldu."Bayram namazı yok" dedikçe daha çok caddeleri doldurdu. "Kurban yok" dedikçe daha çok kurban kesmeye başladı. Hülâsa, gerekli cevabı eylemle ortaya koydu. Gereken dersi verdi.

Bize gelince... Tabii ki, her biri özellikle hadis düşmanı olan bu ilahiyatçılara karşı bizim de söyleyecek sözlerimiz olmalıydı. İslâm'ın, hadislerin üzerimize yüklediği görevi ifa için ve aynı zamanda halkımızın bu tepkisine tercüman olmak için, bunlara gereken cevabı vermeliydik. Bu bir mecburiyetti. Öyle de yaptık. Karınca kararınca gerçeğin ortaya çıkmasına çalıştık.

LÜTFEN ŞU NOKTAYA DİKKAT EDELİM!

Bu ilahiyatçılarımızın tezlerini genellikle Kur'an'ı Kerim açısından inceleyeceğiz. Yani fıkıh açısından değil, kelam açısından değil. Sadece Kur'an'ı Kerim açısından inceleyeceğiz. Söz gelimi bunların bir sözünü alıp kelamî açıdan bunlar kâfirdir, münafıktır dememiz söz

konusu olmayacaktır. Ancak, başka bir âlim bunların herhangi bir görüşüne karşı “bunlar kâfir olur” demişse onu bilgi olarak okuyucuya sunduk. Okuyucunun bunu bilmesini istedik. O konudaki ilmi görüşlere yer verdik. Mesela;

-“Kur’an mahluktur” görüşüne karşı İmam Şafii’nin; “Yazıklar olsun, yazıklar olsun, yazıklar olsun; şüphesiz kim Kur’an mahluktur derse kâfir olur” (9) sözünü nakletmemiz gibi. Veya,

-Tahavî Şerhi’ndeki; “Ehl-i sünnetin meşhur bir çok ilim adamı; Kur’an-ı Kerim’in yaratılmış olduğunu, Allah’ın ahirette görülmeyeceğini, Allah’ın olayları meydana gelmeden önce bilemeyeceğini söyleyenlerin kâfir olduğunu” söylediğini ve Ebu Yusuf(rh.)’un; bir süre Ebu Hanife (rh) ile tartıştım, sonunda ikimiz de şu kanaate vardık: “Kur’an yaratılmıştır, diyen kimse kâfirdir” (10) görüşlerini aldığımız gibi. Veya:

-Afifi’nin “Kim sünneti inkâr ederse kâfir olur” (11) dediğini almamız gibi.

-Keza, İshak b. Rahuveyh’in “Her kime, Hz. Peygamber’den (s.a.v.), senedi ve sıhhati sağlam bir haber ulaşır da -takiyye durumu hariç- inkâr ederse kâfir olur (12).

-Hadimi’nin el-Berika adlı eserinde; “Sünneti sünnet olarak inanıp da terk eden bid’atçidir. Hak görmeyen, onda gevşeklik gösteren yani hafife alan, kâfirdir (13) tespitini aldığımız gibi.

-İbni Hazm’ın “Kim, biz ancak Kur’an’da bulduklarımızla amel ederiz derse, şüphesiz, ümmetin icmasıyla kâfir olur (14) görüşünü aldığımız gibi.

Celaluddin es-Suyuti’nin; “Şunu biliniz ki, usul ilminde bilinen şartları taşıyan Resulullah’a (s.a.v.) ait kavli ve fiili sünnetin delil oluşunu inkâr eden kimse küfre girer ve İslâm

dairesinden çıkar. Yahudi, Hıristiyan veya Allah’ın dilediği bir başka küfür grubu ile haşredilir” (15) sözüne yer verdiğimiz gibi. Veya;

İbni Abdilberr’in Camiu Beyanil İlm ve Fadlihi de belirttiği; “Kim, ümmetin icmasını reddederse, Allah’ın naslarından bir nassı inkâr etmiş olur. Öldürülmesi helâl olur. Mütevatir sünneti inkâr eden kimsenin dinden çıktığı” (16) görüşüne yer verdiğimiz gibi.

-Recm için; “Fiil-i Resul ve ashabın icmasıyla sabit olmuştur. Binaenaleyh bunun dahi inkârı küfürdür” (17) dediklerini aldığımız gibi. Veya;

-Kettani’nin, Aliyyul Kari’nin Şerhu-ş-Şifa’sından aldığı “Kim mütevatir hadisi inkâr ederse kâfir olur” (18) görüşüne yer verdiğimiz gibi.

-“Ölçüler” müellifi İsmail Çetin’in; “Vitr ve Bayram namazı gibi vaciplerin varlığını inkâr eden kâfir olur. Deccal hakkındaki hadis-

lerin mecmuu, Deccal’in varlığına kat’i delil olmuştur. “Ehli fen her yeri keşfettiler; Deccal meccali bulamadılar” diyen kimse hadisi hafife almış olduğu gibi, Deccal’in varlığını da inkâr etmiştir ve bu yüzden tekfir edilir. Beş vakit namazın sünnetlerini terk eden, hak görmüyorsa kâfirdir” (19) görüşlerine yer vermemiz gibi. Hülâsa bu gibi atıflarda bulunmamız sırf bu arkadaşların uyanmasına, gerçekleri görmelerine vesile olmak arzumuzdandır. İncelememizin hiç bir yerinde “Ey ilahiyatçı arkadaşlar siz kâfir oldunuz” diye bir görüşümüze rastlanmaması bunun ispatıdır.

SÜNNETSİZLER-MEZHEPSİZLER

Yanlış anlamalara meydan vermemek için şu hususu da göz ardı etmemek lazımdır. Mesela yerine göre bazı terimler kullanabiliriz. Cümle içerisinde yanlış anlamaya müsait ke-limler geçebilir. Söz gelimi “bunların dini”,

“İlahiyatçıların Dini”, “mezhepsizler”, “sünnet-sizler” gibi tanımlamalarda bulunabiliriz. Bu aslında bize ait tanımlama değildir. Onların belirlediği ölçüler içinde ortaya çıkan tanımlamalardır. Diyelim ki, bazı ilahiyatçılarımız iki dinden bahsediyor. Bu iki dinden birinin onlara ait olması tabii sonuç olmaz mı? Yine hiçbir mezhebi kabul etmeyene “mezhepsiz” demekten başka ne diyebiliriz? Adam sünneti inkâr ediyor ve bunu savunuyorsa buna “sünnetsiz” denmez de ne denir? Bunun gibi bir durumla karşılaştığınızda lütfen bu inceliğe de dikkat ediniz.

Son bir not; bu Kur’anist ilahiyatçılarımızın görüşlerini öğrenmek istediğimizde genellikle “İstanbul Kur’an Araştırmaları Grubu”nun hazırlamış olduğu “Uydurulan Din ve Kur’an’daki Din” adlı esere müracaat ettik. Bu eser gerçekten aykırı konuşmalar yapan ilahiyatçılarımızın tüm görüşlerini bünyesinde toplamıştır. Diğerlerine nazaran daha derli toplu bir eserdir. Tüm görüşleri bünyesinde meczetmesi ve sistematığının diğerlerine nazaran iyi olması tercih sebebimiz olmuştur.

ÇALIŞMAMIZIN GAYESİ

Bu çalışmamızın gayesi, İslâm Dini’ne aykırı bir şekilde ortaya çıkan yanlış görüşlerin düzeltilmesi, incelenmesi ve zararlarından insanların korunmasıdır.

Ayrıca, bu protest ilahiyatçıların tezlerinin Kur’an-ı Kerim’e nasıl aykırı düştüğünü, gittikleri yolun Allah’a ve Resulü’ne (s.a.v) nasıl

ters düştüğünü göstermektir.

Allah ve Resulü’ne (s.a.v.) karşı düşülen bu durumun insanı bazen küfre düşürebileceğini, bunun ise insanın ebedî hayatını mahvedeceğini belirtmektir. Zaten bir kısmı okuldan arkadaşımız olan bu ilahiyatçıların düşmüş oldukları bu vartadan kurtulmaları bizim en büyük gayemizdir. Aslında bu çalışmamız onların ebedi hayatlarını kurtarmak isteşimizimizin bir feryadıdır.

YÖNTEM

Yeni bir din kurucusu edasıyla insanları dinlerine davet eden bu ilahiyatçıların tezlerini Kur’an-ı Kerim’e arz edeceğiz ve Kur’an-ı Kerim’in hakemliğinde ne kadar haksız olduklarını göstereceğiz.

Devamı gelecek sayımızda yayınlanacaktır.

Dipnotlar:

- 8 Hadisi Kudsi: Gazali, 40 Kudsi Hadis, s. 30.
- 9 Beyhaki, Marifetu-s-Sunen vel-Asar, s. 86.
- 10 İbni ebi’l izz ed-Dımaşki el Hanefi el-Ezrai, Şerhu-t-Tahaviyye, 2.bölüm, tekfir meselesi, ez-Zehebî, el-Uluvv lil Aliyyil Gaffar, s. 140.
- 11 Afifi, Şubuhât, s. 41.
- 12 Dr. Abdulgani, Hucçiyetu’s-Sünne, s. 31.
- 13 İsmail Çetin, Ölçüler, s. 15.
- 14 İbni Hazm, el-İhkam, s. 95.
- 15 Suyuti, Miftahul cenne, s. 5.
- 16 Abdulgani, Hucçiye, 30.
- 17 İsmail Çetin, Ölçüler, s.49.
- 18 Kettani, Nazmul-Mütenasır, s. 50.
- 19 İsmail Çetin, Ölçüler, s. 11-12.

İlâhî

*Çönül âyinesin sâf et koma pas,
Eriş tevhid-i zata olasin has.*

*Riya ve ucl ile girme bu yola,
Niyetini eyle sidk ile ihlâs.*

*Gel ey zâhid karındaş etme dava,
Gel er isen nefsin emmâresin bas.*

*Bunda erdin ise nur-ı yakîne,
Yarın anda olasin sen hasü'l-hâs.*

*Maarif dürlerin izhâr ederler,
Hakikat bahruna kim ola gavnâs.*

*Riyazetle arut kâl et vücudun,
Eğer Şeyhî, olam der isen havvâs.*

Şeyhî Mustahiddin Mustafa Halvetî (k.s)

Âyine: Ayna.

Karındaş: Kardeş.

Yakîn: Kesin, apaçık, tereddütsüz bilgi.

Hasü'l-hâs: Hasın hası.

Maarif dürleri: Bilgi incileri.

İzhâr etmek: Açığa vurmak, göstermek.

Hakikat bahrı: Hakikat denizi.

Gavnâs: Dalgıç. Denizden inci çıkaran, inci avcısı.

Kâl etmek: Maden külçesini eritiş tasfiye etmek (Vücut, saf hâle getirilmesi gereken bir madene benzetiliyor).

Hadis Deryası

Hazırlayan: B. ARİFOĞLU

Muaz İbn Abdullah İbni Hudeyb'in amcası (r.a.) anlatıyor: "Biz bir mecliste idik. Başında ıslaklık bulunduğu halde Peygamber (s.a.v.) çıkageldi. Birimiz ona: "Sizi bugün iyi ve ferah görüyoruz" dedi. O (s.a.v.): "Evet!" Ve "Elhamdülillah" buyurdu. Sonra halk zenginlik hususunda konuşmaya daldılar. Aleyhissalâtu vesselâm şöyle buyurdu: "Muttakî (takva sahibi) için zenginliğin bir zararı yok!" Muttakî için sıhhat, zenginlikten daha hayırlıdır ve gönül hoşluğu da bir nimettir".

İbn Mace, Ticaret, 1.

Enes b. Malik (r.a.) anlatıyor: "Ümmü Süleym 'Enes sizin hizmetkârınız olsun' deyince, Resulullah (s.a.v.) "Allah'ım! Enes'in malını ve evladını çoğalt, ona verdiklerini ona bereketli kıl" buyurdu (3).

Buharî, Deavat, 19; Müslim, Mesâcid, 48 (268); Fezailu's Sahabe, 32; Tirmizî, Menâkıb, 46.

Amr b. As (r.a.)'dan rivayet edilen bir hadiste, Amr şöyle demiştir: "Resulullah (s.a.v.) bana birini göndererek kıyafetimi ve silahımı alarak yanına gitmemi istedi. Yanına gittim, "seni bir ordunun başında savaşa göndermek istiyorum. Allah (c.c.) sana selâmet verecek ve seni ganimetle rızıklandırarak. Senin malının çok olmasını istiyorum!" buyurdu. Ben "Ya Rasulallah! Ben mal için Müslüman olmadım, İslâmiyeti sevdiğimden dolayı Müslüman oldum" dedim. Resulullah (s.a.v.) : "Ey Amr, salih birinin elindeki iyi mal ne güzeldir" buyurdu".

Ahmed b. Hanbel, Müsned 4/197.

Mutarrıf (r.a.)'ın babasından rivayetine göre, babası şöyle demiştir: "Ben Peygamber (s.a.v.)'in yanına Elhâkumu't-Tekâsur Suresi'ni okurken geldim. Bana: 'Âdemoğlu malım malım der. Halbuki âdemoğlunun yiyip tükettiği, giyip eskittiği ve tasadduk edip gönderdiğinden başka kendisinin olan neyi var?' buyurdu".

Müslim, Zühd 3; Nesâî, Vesâya 1; Tirmizî, Tefsir, 89.

İMANIN ŞUBELERİ

Emin YAVUZYİĞİT

Uzman İmam Hatip

Kur'an-ı Kerim'de: "İman edip de imanlarına zulmü (şirki) bulaştırmayanlar var ya; işte güven onların hakkıdır. Doğru yolu bulmuş olanlar da onlardır" (Enam Suresi, 82) buyurulmuştur.

Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyuruyor:

"İman, yetmiş küsur şubeye ayrılır. En üst derecesi 'La ilâhe illallah' sözüdür. En alt derecesi ise, yolda insanlara eziyet veren şeyleri kaldırmaktır. Hayâ da imandan bir şubedir" (1).

İman Nedir?

Sözlükte "birini söylediği sözde tasdik etmek, söylediğini kabul etmek, gönül huzuru ile benimsemek, karşındakine güven vermek, şüpheye yer vermeden kalpten tasdik etmek; eman vermek, emin kılmak" anlamlarına gelir.

İstılahta iman, Hz. Peygamber'in (s.a.v.) Allah'tan (c.c.) getirdiği ve zarûrât-ı diniyye

olarak bilinen hükümleri, haber verdiği şeyleri tereddütsüz kabul ile bunların gerçek ve doğru olduğuna inanmak demektir (2).

İman; dil ile ikrar, kalp ile tasdiktir.

İmanın Şubeleri:

Kütüb-i Sitte Tercümesi ve Şerhi'nde imanın şartları üç bölüm hâlinde ele alınarak aşağıda yer aldığı şekilde sıralanmıştır (3). İmanın şubeleri üç bölümde ele alınacaktır:

1. Bölüm tasdikle ilgili: 30 şubeden oluşuyor.
2. Bölüm dil ile ilgili ameller: 7 şubeden oluşuyor.
3. Bölüm bedeni ameller. Bu da 3'e ayrılır
 - a) Muayyen şeylere ait olan ameller: 16 şubeden oluşuyor.
 - b) Kendisine tabi olanla ilgili ameller: 6 şubeden oluşuyor.
 - c) Ammeye taalluk eden ameller: 18 şubeden oluşuyor.

İmanın Şubelerinin 1. Bölümü, Tasdikler:

İman dine zarar veren şüpheleri ortadan kaldırır:

"İman edenler ancak, Allah'a ve Peygamberine inanan, sonra şüpheye düşmeyen, Allah yolunda mallarıyla ve canlarıyla cihad edenlerdir. İşte onlar doğru kimselerin ta kendileridir" (Hucurat Suresi, 15).

30 İman Şubesi:

- 1- Allah'a iman, Allah'ın zatına, sıfatlarına, birliğine ve benzeri olmadığına inanmak da buraya girer.
- 2- Allah'dan başka herşeyin hudûsuna (sonradan yaratıldığına) inanmak,
- 3- Meleklerle inanmak,
- 4- Kitaplara inanmak,
- 5- Peygamberlere inanmak,
- 6- Kadere, hayır ve şerrin Allah'tan olduğuna inanmak,
- 7- Ahirete inanmak, kabir sualine, kabir azabına, tekrar dirilmeye, mahşerde toplanmaya, hesaba, mizana, sırat köprüsüne... inanmak da buna dahildir,
- 8- Cennete ve oradaki ebedî hayata inanmak,

- 9- Cehenneme, cehennem azabına, kâfirlerin ebediyen orada kalacağına inanmak,
- 10- Allah'ı sevmek,
- 11- Allah için sevmek, Allah için buğzetmek. Muhacir, Ensar ve Sahâbeyi, Âl-i Resûl (aleyhissalâtu vesselâm)'ü sevmek de buraya dâhildir,
- 12- Hz. Peygamber (aleyhissalâtu vesselâm)'i sevmek. Buna Hz. Peygamber (aleyhissalâtu vesselâm)'e salât ve selâm okumak, sünnetine uymak da girer,
- 13- İhlâslı olmak ve riya ve nifakı terk etmek de buraya girer,
- 14- Tevbe ve nedamet etmek,
- 15- Allah'tan korkmak,
- 16- Allah'ın rahmetinden ümit etmek,
- 17- Ümitsizlik ve ye'si terk etmek,
- 18- Şükretmek,
- 19- Ahde vefa göstermek,
- 20- Sabırlı olmak,
- 21- Tevazu, büyüklere saygı da buraya girer,
- 22- Şefkatli ve merhametli olmak, küçüklerle şefkat de buraya girer,
- 23- Allah'ın kazasına razı olmak,
- 24- Allah'a tevekkül etmek,
- 25- Amele güvenmemek, kendini övmeyi ve kusursuz görmeyi terk etmek de buraya girer,

26- Hasedi, çekememezliği terk etmek,
27- Kin ve intikamı terk etmek,
28- Gadabı terk etmek,
29- Aldatmamak, su-i zan sâhibi olmamak,
hilekâr olmamak da buraya dâhildir,
30- Dünya sevgisini terk etmek.
Mal ve makam sevgisini
terk de buraya girer.

Kalbe müteallik
güzel veya kötü
amellerden her-
hangi biri aklına
gelir de burada
zikredilmemiş bu-
lursan, o esas itibariyle
bu saydıklarımızın dışında kal-
maz, bunlardan birine dâhil olduğunu azıcık
bir tefekkürle görürsün

*"Şüphesiz, Allah inananları savunur. Doğrusu Al-
lah hiçbir haini, nankörü sevmez"* (Hac Suresi, 38).

İman Şubelerinin 2. Bölümü, Dil ile İlgili Ameller:

7 İman Şubesi:

- 1- Kelime-i tevhidi diliyle söylemek,
- 2- Kur'an'ı tilâvet etmek,
- 3- İlim öğrenmek,
- 4- İlim öğretmek,
- 5- Allah'a dua etmek,
- 6- Allah'ı zikretmek, istiğfar da buraya dâhildir,
- 7- Boş laflardan kaçınmak.

İman Şubelerinin 3. Bölümü, Bedenle Alakalı Amellerdir:

30 İman Şubesi (Üç kısma ayrılır).

a) Muayyen şeylere ait olan ameller:

16 İman Şubesi:

- 1- Temizlik. Buna beden, elbise ve mekân temizlikleri de girer. Bedeni hadesten temizlemek için abdest almak, cenabetten, hayızdan,

- nifastan temizlemek için yıkanmak da girer,
- 2- Namaz kılmak; buna farz, nafîle ve kaza namazları da girer,
- 3- Zekât vermek; buna sadaka vermek, sadaka-ı fıtr ödemek, cömertlik, fukara ve misafir-
lere yedirip ikram etmek de girer,
- 4- Farz ve nafîle oruçlar,
- 5- Haccetmek, umre de buraya girer,
- 6- İtikâfa girmek. Kadir gecesini aramak da buna dâhildir,
- 7- Dinin yaşanabileceği yere gitmek, şirk diyarından hicret de
buna girer,

- 8- Nezirlerini ödemek,
- 9- Yeminleri yerine getirmek,
- 10- Kefaretlerini ödemek,
- 11- Namaz içinde ve dışında setrü'l-avret (ayıp yerlerini örtmek, tesettüre riayet etmek),
- 12- Kurbanları kesmek, nezir kurbanı varsa onu da kesmek,
- 13- Cenaze işlerine bakmak,
- 14- Borcu ödemek,
- 15- Muamelelerde doğru olmak, ribadan kaçınmak,
- 16- Doğrulukla şahitlik etmek, hakkı gizlememek.

İman Eden Allah Teâlâ'nın rızasını kazanır:

"Mümin erkekler ve mümin kadınlar birbirlerinin dostlarıdır. İyiliği emreder, kötülükten alıkoyarlar. Namazı dosdoğru kılar, zekâtı verirler. Allah'a ve Resulü'ne itaat ederler. İşte bunlara Allah merhamet edecektir. Şüphesiz Allah mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir" (Tevbe Suresi, 71).

b) Kendisine tâbi olanlarla ilgili ameller

6 İman Şubesi:

- 1- Meşru nikâhla evlenip iffeti korumak,
- 2- Aileye karşı vazifelerini yerine getirmek. Hizmetçilere iyi muamelede buraya girer,
- 3- Anne babaya iyi muamele etmek. Onlara karşı

- ukuk(ana-babaya hürmetsizlik, itaatsizlik ve haksızlık)'tan kaçınmak da buraya girer,
4- Çocukların terbiyesi,
5- Sila-i rahm,
6- Büyüklere itaat.

İmanlı olan hem dünyada ve hem de ahirette güzel hayata kavuşur:

"Erkek veya kadın, kim mümin olarak iyi iş işlerse, elbette ona hoş bir hayat yaşatacağız ve onların mükâfatlarını yapmakta olduklarının en güzeli ile vereceğiz" (Nahl Suresi, 97).

c) Ammeye mutaalluk ile ilgili ameller

18 iman Şubesi:

- 1- İdareciliği adaletle yürütmek,
- 2- Cemaate uymak,
- 3- Ulu'l-emre itaat etmek,
- 4- İnsanları barıştırmak. Hâricilere ve asilere karşı mücadele de buraya girer,
- 5- İyilikte yardımlaşma,
- 6- Emr-i bi'lma'ruf nehy-i ani'l-münkerde bulunmak (yani insanlara iyiliği emretmek, kötülükten menetmek),
- 7- Hududu (ağır cezaları) tatbik etmek,
- 8- Cihad etmek. Kışlalarda asker bulundurmamak buna dâhildir,
- 9- Emaneti eda etmek. Ganimetten beşte biri (hums) ödemek de buraya dâhildir,
- 10- Ödemek şartıyla borç vermek,
- 11- Komşuya iyi muamele etmek,
- 12- Geçimli olmak. Helâlinden mal toplamak da buraya dahildir,
- 13- Malı yerinde harcamak. İsraftan kaçınmak da buraya girer,
- 14- Selâm'ı almak,
- 15- Hapşırana "yerhamukâllah" demek,
- 16- İnsanlara zarar vermekten kaçınmak,
- 17- Eğlenceden kaçınmak,

18-Yoldan rahatsızlık veren bir cismi kaldırmak.

Bütün bunlar, toplam 77 iman şubesi yapar".

Kur'an-ı Kerim'de:

"Eğer, o memleketlerin halkları iman etseler ve Allah'a karşı gelmekten sakınsalardı, elbette onların üstüne gökten ve yerden nice bereketler(in kapılarını) açardık. Fakat onlar yalanladılar, biz de kendilerini işledikleri günahlarından dolayı yakalayiverdik" (Araf Suresi, 96) buyurulmuştur. Yine;

"Allah, iman edenlerin dostudur. Onları karanlıklardan aydınlığa çıkarır. Kâfirlerin velileri ise tâğüttür. (O da) onları aydınlıktan karanlıklara (sürükleyip) çıkarır. Onlar cehennemliklerdir. Orada ebedî kalırlar" (Bakara Suresi, 257) buyurulmuştur.

İmanlı olanları Allah karanlıktan aydınlığa çıkarır yani:

- a)Küfür karanlığından iman nuruna,
- b)Cehalet karanlığından ilim nuruna,
- c)İsyan karanlığından itaat nuruna,
- d)Gaflet karanlığından uyanıklık nuruna,
- e)Her türlü şer karanlığından her türlü hayır nurlarına çıkarır.

Bu büyük ihsana sağlam iman sebebi ile ulaşırlar.

Dipnotlar:

- 1 Müslim, İman 121/63.
- 2 İsmail Karagöz ve diğerleri, Dini kavramlar Sözlüğü, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara:2010, s. 315.
3. İbnu Deybe, Teysîru'l-Vûsul ilâ Câmi'i'l Usul Min Hadîsi'r-Resûl, Terc.: İ. Canan, Kütüb-i Sitte Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Akçağ Yayınları, İstanbul:1998, c. 2, s. 245-246.

...Allah, iman edenlerin dostudur...

Dua

Resulullah (s.a.v.) Efendimizden Dualar

Hazırlayan
Şahin ERDÖNMEZ

“Allah’ım! Seni noksan sıfatlardan tenzih eder ve sana hamd ederim. Adın mübarektir.
Şanın yücedir. Senden başka ilâh yoktur”.

Ebu Davud, Salât 776; İbn Mâce İkametussalâh 806; Müslim, Salât 399.

Zikrullah-3

Zâkir safâya erişir
Enuâr-ı zikrullâh ile
Tâlib Hudâ'ya erişir
İksâr-ı zikrullâh ile

Zikri mükerrem ede gör
Bir Vâcc-ı ekber ede gör
Kalbin mu'attar ede gör
Attâr-ı zikrullâh ile

Aşık olan cânânına
Çirmiş fenâ meydânına
Ermiş Hakk'ın ihsânına
Âsâr-ı zikrullâh ile

Tasdîk ile îmâna er
Tahkîk ile irfâna er
Bir bahr-i lû-pâyâna er
Enhâr-ı zikrullâh ile

Açan hüviyyetden kapu
Zevk ile olmuş hande-rû
Zâhir olur izmâr-ı Hâ
İzhâr-ı zikrullâh ile

Kesretde vahdet bul beğim
Bâkî sa'âdet bul beğim
Sırr-ı hakikat bul beğim
Tekrâr-ı zikrullâh ile

Bel bağlayanlar hizmete
Tâlib olanlar vuslata
Ermiş Hüdâyî vahdete
Esâr-ı zikrullâh ile

Aziz Mahmud Hüdâyî (k.s.)

mebrur turizm

travel agency

www.mebrurturizm.com.tr

kutlu bir yolculuk için

İSTANBUL MERKEZ

MacarKardeşler Cad. Gök Apt.No: 53/2
Fatih/ İSTANBUL

Tel : 0212 534 44 48 - 531 39 78
Faks : 0212 534 44 49
Gsm : 0549 534 44 48
Gsm : 0532 724 75 79

İSTANBUL ÜMRANIYE ŞB.

İnkılap Mah. Uslu Sok. No: 26/4
Ümraniye / İSTANBUL

Tel : 0216 631 68 60
Faks : 0216 631 68 90
Gsm : 0531 776 23 30

ADANA

Alidede Mah. 29006.Sok. Müftülük Karşısı
No: 4/C Seyhan / ADANA

Tel : 0322 359 62 21
Faks : 0322 351 00 99
Gsm : 0532 292 88 78

